

UJKÉLT

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej
Director-Felelős: Dr. Marton Ernő, Adm. nistrátor delegat a girant respouabil Felelős igazgató: Schwarcz Endre Proprietar-Tulajdonos: Fraternalitas S.A.R.L. de Editare Registrat publicator periodic No. 41. Dec. 1938. Tribunalul Cluj, Secția III.
Kedd, október 25.
1938-5699. Tisri 50.
XXI. évfolyam, 238. szám.

Mussolini antiszemitizmusához

Irta: Weiss Sándor dr.

Idetova két évtizedes uraima után Mussolini is fajvédő antiszemita lett. Most, ennél is előbb elhatározta és máról holnapra akadálytalanul megcsinálta. A nagy tanács megmondta ennek az indokát. A törvény és annak indoklása közötti összefüggés természetesen, logikus és mint egy faág gyümölcse és levelei tartoznak rendszerint ugyanahhoz a szülő-törzshöz. A fajvédelem természetesen és logikus magyarzata elméletileg a hamis, de korjelzővé tett fajtisztaság megvédelmezése volna. A római indoklás, sőt maga az ötszakasos törvény is említi ugyan a fajvédelmet, de az igazi ok nem ez. A megmondott és logikailag a fajtisztasággal össze nem függő indok: a zsidóság nem rokonszenveszik a fasiszta kormányzati formával, ellene foglalt állást.

Nincs módunkban megállapítani, vajjon valóság-e, vagy csak feltételezés, hogy a zsidóság a faszizmus ellen dolgozik. Elméletileg nincs kizárva, hogy egyes zsidók különböző országokban a maguk munka- és hatáskörében faszizmusellenesek. Istenem?! Az elszajvédalmi törvény indoklása szerint a törvény enyhítésére csak akkor lehet szándékosítani, ha a zsidóság megváltoztatja faszizmusellenes állásfoglalását. Ha nem, ha fenntartja tovább, vagy erősíti, úgy az olasz fajvédelmi törvény szigorítását jelenti be. Ez tiszta beszéd, harcos politika, a politika minden végzeteszerű elemével. Az indoklás fajvédelmi része mégis jó lehet az olaszoknak és a kevésbé érdekelteknél nagyobb zsidóságok számára. A huszavagó része viszont szól a zsidóságukról.

Egy korszak összes adottságai és jelenségei összefüggnek egymással. Mozaikot alkotnak egymásra. Ugyanígy, ahogy egy szerszámra hat a legkisebb része, — vagy bármely részén esett tiszta. Nem látjuk csak érezzük azt a dinamizmust, amely a tiszta és a fájdalmas hatás az agyba közvetíti. A nagyvilág tényeinek és jelenségeinek összefüggése, mozgató erejük és vonaluk is leggyakrabban láthatatlan és csak hatásaiban mutatkoznak meg.

Mussolini történelmi hadüzenete a zsidósághoz korjelenségek. Valóságos összefüggéseket mutatnak az indoklásból. A törvénynek ezek a szellemi részei világosan láttatják velünk, hogy a legmagasabbrendű emberi közösség, az állam, ha a kor erőteljes és lelkiileg lehetővé teszi és a kor jelenségei folytán ez érdekében áll, a zsidóságot, még ha ez benyújtott is, minden erkölcsi felelősség nélkül, máról holnapra Vogelfreinek, szabad prédának hajlandó tekinteni. Ezeknek csupán, amelynek ilyenképpen való felhasználása csak a célból függ s a cél által a legmagasabb rendű emberi közösség, az állam azonosítva látja az embertelen kiközösítést is. Csinálja, mert érdekében áll és mert mi sem áll utján. Spinoza az államrezont már évszázadok előtt így látta s így látta Machiavelli is, akinek Mussolini büszke tanítványaként tekint magára. Az azóta elmúlt századok, a felvilágosodás és humanizmus jegyében eltelt utóbbi 200 évtized saját gyermekeit máshoz szoktatta, másra tanította. A történelemnek nincsenek állandóságai. Jóra rossz, humanizmusra vadászat következik. Ha korunk igaz gyermekei vagyunk, ha két lábunk erősen gyökereztünk talajban, ha tudatosan éljük ezt a kort, akkor tudomásul vesszük végre a zsidó sorssal kapcsolatban azt, amit a szétszórtaság ezredével alatt a történelem több ízben és gonoszul az orunk alá dörgött már.

A történelem menete nem egyenes vonalú, hanem hullámos, fel-le változó. A zsidó sors a befogadó állam szerveződéseitől függ. Az élet mindenkor harc s a helyhez és törvényekhez kötött állam már régtől területe a szabad törzsek helyett a küzdelemnek. Ha az életküzdelem áll, a zsidó megálhat, alkothat. De ha mozgóvá válik, ha államhelyzetek és törvények a kor mozgató, szellemi és

anyagi erőinek láthatatlan s alig érezhető menete folytán meglazulnak, a mozgó harc első áldozatai a zsidók. Ezt minden mozgókorszak zsidói tudták és minden álló korszak zsidói elfelejtették. Eltek és alkotnak. Egymásra nem gondoltak.

Ha a népcsoport legfejlettebb életformája az állam, egy államnélküli népek menthetetlenül zsidó sors lesz az osztályrésze. Az egyén törvénye a munka és alkalmazkodás, ezek nélkül elpusztul. A népe az állam, enélkül egyedül csak eszközei a népek mozgó harcainak, mintha mindannyian szív és lélek nélküli gölemek volnának csupán. És pedig annál inkább és könnyebben, minél kevésbé jelentenek szolidaris erőt egy államon belül is.

Az új javaslatok alapján

megindultak a tárgyalások Budapest és Prága között

Már csak a nagyobb városok sorsa fölött folyik a vita

Beck Hitlerhez utazott

Budapest, október 24. (Rador). A csehszlovák kormány szombat délután adta át a prágai magyar követségnek a legújabb határrendelési javaslatot, amelyet a követ melleg beosztott katonai attasé futárként hozott magával Budapestre. A jegyzék nem sokkal éjfél után érkezett a magyar fővárosba és azonnal Imrédy miniszterelnök kezébe került, aki Kánya Kálmán és Teleki miniszterekkel együtt nyomban áttanulmányozta azt. Vasárnap délelőtt minisztertanács volt, majd a kormányfő és a két miniszter együttes kihallgatáson jelent meg jelentéstételre Horthy kormányzónál.

A jegyzékre vonatkozó hivatalos magyar közlemény megállapítja, hogy az újabb ajánlat már jelentős közeledés a magyar álláspont felé, mert igyekszik figyelembe venni a néprajzi határokat, néhány nagyobb város átengedését azonban mellőzni kívánja.

A hivatalos jelentés szerint a magyar kormány nyomban nekikezdett az ellenjavaslat megszövegezéséhez, amelyet hétfő délelőtt továbbítottak Prágába.

A budapesti kormány ellenjavaslatában megállapítja, hogy a cseh ajánlat nagyjában megfelel az etnikai kereteknek, azoknak a városoknak a kivételével, amelyek magyar lakosságúak és cseh területen fekszenek. A válasz hangsúlyozza, hogy Magyarország nem engedhet az etnikai álláspontjából, miután a történelmi határok elvéről amugyis lemondott. A budapesti kormány elvárja, hogy az etnikai elvet minden fenntartás nélkül ismerik és a diplomáciai megbeszélések leggyorsabban lezárulnak a magyar követelések haladéktalan elismerése mellett.

A Magyar Távirati Iroda közleménye szerint a prágai kormány újabb javaslatai nem érintik a következő magyar többségű városokat: Pozsony, Nyitra, Kassa, Ungvár és Munkács. Ugyanez a közvélemény hangsúlyozza, hogy a csehszlovák külügyminiszter javaslatában kijelenti, miszerint a prágai ajánlat tárgyalási alapnak tekintendő, amely nem zár ki későbbi módosításokat.

Prágában úgy tudják, hogy Csehszlovákia 10 ezer négyzetkilométernyi terület átengedésére hajlandó, míg a magyar igények 12.940 négyzetkilométerre vonatkoznak, tehát néhány helységnek a helyzete volna még megvitandó.

A római törvény indoklása világos: zsidók térdre a faszizmus előtt. Szeressétek, segítsétek, aki korbáccsal jön felétek. Ha nem, a korbácsba szegtek és belefeszítitek. Közben állatszeret: — hogy ne mondjam humanista — könyvek egyre-másra irnak arról, hogy verés útján a kutyával sem lehet semmire menni.

De nem hibáztatjuk Mussolinit. A nagy egyéniségek nem csinálják korukat, csak jól kiszolgálják. Zsenialitásuk abban van, hogy mint a nagy művészek a természetet, ők is biztosan érzékelik korukat. Ahogy a művész az esetlen, aránytalan természet rendszerbe fogja és így Istent is felilluminál látszik, a gyakorlati zseni kor jelenségét és hangulatát fogja rendszerbe és így kerül feléje.

Az idők változnak. Élni és alkotni nem elég. A szétszórdottság lelkiekben is szétszórt, szolidaritásunk csak képzelődés, mint a boszorkányság, amelytől félnék, de amely nincsen. Akiknek kultúrájuk és akiknek pénzük van, szolgálják tudásukkal és javaikkal a jobb jövőt, mert bizony másként hiába éltek. Zsidóknak születtek. Zsidók nem voltak, mások nem lehettek.

ellenindítványok arra mutatnak, hogy a tárgyalások haladnak. A Magyarországhoz csatolandó területek határait nagyrészt megállapították már. A tárgyalások öt csehszlovák városra vonatkoznak, amiket Magyarország igényel. Állítólag, ha a magyarok lemondanak Pozsonyról, azt nyílt kikötőnek fogják nyilvánítani. Budapest azonban nem hajlandó lemondani Munkács, Nyitra, Ungvár

Zsidótörvény bevezetését tervezik Szlovénországban

Belgrád, október 24. Dr. Sidor Károly képviselő, a belgrádi Politika című lap pozsonyi levelezőjének adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a zsidókérdés Szlovénországban veszedelmes probléma. Az új Szlovénia sürgős feladatának tekintti a zsidókérdésnek törvény útján való rendezését. E törvényben választóvonalat kell húzni a keresztény és a zsidó lakosság között. Kitént, — mondotta Sidor, — hogy a zsidók a szabadkőművesek és a kommunisták elővédjei voltak.

Budapest elégedetlen

Budapestről jelentik, hogy a kormány diplomáciai futárja este nyolckor indult utnaik Budapestről Prágába, ahová reggel érkezik meg. A magyar kormány jegyzékét, minden valószínűség szerint még a keddi napon nyilvánosságra hozzák. A délutáni lapok értesülési szerint a magyar ellenjavaslat megállapítja, hogy az új cseh javaslat a meglévő formájában nem fogadható el. A magyar ellenjavaslat egyébként, mint a lapok írják, néprajzi alapon készült el.

Magyar részről — írják a lapok — így is nagy áldozatot hoztak, mert Magyarország lemondott a történelmi igazság hangoztatásáról. Magyarország a szlovákokkal és a ruszinokkal testvéri együttműködést kíván fenntartani.

A CTK jelenti, hogy Webstein prágai magyar követ hétfőn reggel kihallgatáson jelent meg Chalkovszki cseh külügyminiszternél, akinek átadta a magyar kormány válaszát. Chalkovszki ezután Sirovy miniszterelnökkel tárgyalt, majd Prágába rendelték dr. Tisso szlovák és dr. Bródy ruszin miniszterelnököket. A prágai kormány ki akarja kérni a szlovák és a ruszin kormányok véleményét, hogy a magyar jegyzékre minél hamarabb választ adhassanak.

Beck Hitlerhez utazik

Párizsi lapjelentések szerint Beck lengyel külügyminiszter Hitlerhez készül utazni, hogy meggyőzze a lengyel-magyar közös határ ügyében. A külügyminiszter utját állítólag az teszi szükségessé, hogy a berlini lengyel követnek Göringgel folytatott beszélgetése nem hozta meg a várt eredményt. A világsajtóban napvilágot látott lengyel-német meg egyezés híre Németország erőlyesen cáfolja.

A kínaiak felgyújtották Kantont

Romhalmaz a hatalmas kínai város. Ismeretlen helyre távozott Csang Kaj Sek, más hírek szerint lemondott

Tokió, október 24. Nemhivatalos jelentés szerint a japánok elfoglalták Sincseut, amely 37 kilométerre van Hankoutól. Egyes megerősítésre szoruló hírek szerint a japán elővédek már Hankou külvárosába is bevonultak. Ennek azonban ellentmond az a tény, hogy Csang-Kaj-Sek és felesége állítólag tegnap még Hankeuban tartózkodtak és a marsall az angol újságíróknak ott nyilatkozott. Kanton városát vasárnap este valószínűleg a kínaiak bosszúhullám felgyújtották és a tűz olyan erővel terjedt tovább, hogy a japánok azt meggátolni nem tudták. Az óriási kiterjedésű város ma már valóságos romhalmaz és úgy fest, mint a napoleoni hadak előtt kiürített és az 1812-ben felgyújtott Moszkva. Hongkongi híradás szerint állítólag a japánok és kínaiak között bizonyos békéltető, illetve fegyverszüneti tárgyalások indultak volna meg, ez a híradás azonban még szintén megerősítést igényel.

Mint Sanghajból jelentik, Csang-Kaj-Sek marsall, aki a Kanton ellen irányuló japán támadás elleni védekezést maga akarta irányítani, ismeretlen helyre távozott. Kínai hí-

adások szerint a marsall Hongkongba utazott, hogy az ottani brit hatóságokat kérje fel intervencióra Japán eljárása ellen, de Hongkongban mit sem tudnak érkezéséről.

Szintén Sanghajból jelentik, hogy a kínai dollár hétfőn reggel erős mértékben emelkedett. Valószínűleg azon hírek váltották ki a haussest, hogy Csang-Kaj-Sek marsall lemondott volna és a béke korszakban áll.

Csang-Kaj-Sek az angol nagykövettel tárgyalt

Hongkongból jelentik, hogy Csang-Kaj-Sek marsall tárgyalásokat folytatott Sir Archibald Kerr angol nagykövettel, a békétárgyalások megindítására vonatkozóan. Csang-Kaj-Sek állítólag kijelentette az angol nagykövetnek, hogy kész lemondani, de feltétlenül kívánja, hogy utóda Cansengvej, a legfőbb politikai tanács elnöke legyen.

Tokióból jelenti a japán kormány szócsöve, hogy a békétárgyalásokra vonatkozóan semmilyen megkeresés nem érkezett eddig kínai részről Japánba.

Jelentősen javult a cionizmus politikai helyzete Londonban

Angol miniszteri bizottság tanulmányozza a Palesztina-kérdést

Archibald Sinclair Anglia kötelezettségeiről a zsidó néppel szemben. Brandeis amerikai főbíró nagy akcióra készül a zsidó jogok megvédéséért

Meglőrt az arab terror Palesztinában

London, október 24. A londoni lapok különböző verziókat közölnek a legutóbbi angol minisztertanácsnak a Palesztina-kérdésről szóló határozatairól. A Times megállapítja, hogy nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek, melyek szerint a kabinet határozott volna a kormány jövőbeni Palesztina-politikájáról. Alapítan az a feltevés is, hogy hosszú és szenvedélyes vita volt a Palesztina-kérdésről. A lap szerint, Palesztina politikai sorsáról csak az ország belső rendjének és nyugalmanak teljes helyreállítása után indulnak meg az érdemleges tárgyalások. A Daily Telegraph értesülése szerint Macdonald gyarmatiügyi miniszter a Palesztinában eszközölt intézkedésekről és azokról a lépésekről számolt be, amelyeket a végleges politikai döntés meghozataláig tart szükségesnek a kormány. A lap szerint a kormány tagjai nagyvonalakban megállapítottak olyan kérdésekben is, amelyek a végleges politikai döntéssel állnak összefüggésben. Ezzel szemben a Daily Mail ugyancsak azt hangoztatja, hogy a minisztertanács kizárólag a palesztinai rend helyreállítása ügyében hozott határozatot és amíg ez nem fejeződik be, a kormány nem készíti távolabbi tervek a palesztinai politikai kérdés megoldására.

London, október 24. A Palker tudni véli, hogy a minisztertanács határozata értelmében külön miniszteri bizottság alakult a kormány kebelében, amelynek feladata a Palesztina-kérdés alapos attanumánványa. Macdonald gyarmatiügyi miniszter jelentésének meghallgatása után határozta a minisztertanács ennek a bizottságnak a megalakítását.

Archibald Sinclair és bírálata
London, október 24. Sir Archibald Sinclair, a liberális ellenzék vezére, választókerületében beszédet tartott, amelyben többek között élesen bírálta a kormány Palesztina-politikáját.

Nagy-Britannia — mondotta — kötelezettséget vállalt a zsidó néppel szemben arra, hogy zsidó nemzeti otthonot teremtsen Palesztinában. A zsidóknak sohasem volt égetőbb szükségük egy otthonra, mint ma, amikor a legborzalmasabb üldözéseknek vannak kitéve és amikor egyik országból a másikba üldözik őket. A zsidók harcoltak és vértüket ontották Nagy-Britanniáért és Angliának teljesítenie kell a velük szemben vállalt kötelezettséget. A zsidók hallatlan teljesítményeket produkáltak Palesztinában. Felemelték az ország életszínvonalát. Bűntény volt az, amit a palesztinai kormány gyengesége idézett elő azáltal, hogy nem teljesítette azt a kötelezettséget, amely első feladata bármilyen civilizált kormánynak, hogy megóvja a nyugalmat és rendet az országban. Palesztinában meghajolt a kormány brutális erőszak és gyűlöletes agitáció előtt, amelyet Mussolini és Hitler szidott. A kormány első kötelessége helyreállítani a nyugalmat az országban és anélkül, hogy megrövidítené az arabok jogait, biztosítani a zsidó bevándorlást az ország befogadó képességének keretében. Ha helyreállították a rendet és kiküszöbölték a külföldi agitációt, meg kell találni az utat a zsidók és az arabok együttműködésére, hogy együttesen védjék meg országukat. Helytelen volna egy olyan politikának az inaurálása, amely egy nagy zsidó országot arab országának a föderációjába vonna be.

Zsidó-arab föderáció?

Varsó, október 24. A „Hajnt” párizsi politikai levelezője, A Halperin figyelemreméltó cikket közöl a varsói zsidó lap mai számában. Többek között a következőket közli:

„London felől jobb szelek fujdogálnak. Nem szűnt meg ugyan a feszültség, de bizonyos könnyebbég érezhető a mi javunkra a Palesztina-kérdés tekintetében. Annyi bizonyos, hogy az aliját nem fogják felfüggeszteni. Azok a hírek, amelyek arról szóltak, hogy két évre leállítják a bevándorlást, hogy ezen az áron az arabokat nyugalomra hangolják, nem felelnek meg a valóságnak. A párizsi cionisták, akik visszajöttek Londonból, sok optimizmust hoztak magukkal. Egyelőre semmiféle megszorításokról nem kell tartani. Az amerikai zsidók azon fáradoznak, hogy a cionista akcióba bevonják a befolyásos nem-zsidó köröket is és pedig az ország legmagasabb tényezőit. Ennek a törekvésnek nagy hatása volt, minthogy el tudta hártani a

közvetlen veszedelemet. De még mindig néhez hetek előtt állunk.

Ujabb tervek is felmerültek Londonban. Az egyik az úgynevezett „föderáció”, ami azt jelenti, hogy Erec Jiszraelen zsidó autonóm területet teremtene, amely föderáció keretében szövetségessé lenne a Közel-Kelet arab királyságainak. Azok az arab nacionalisták, akik érdeklődést tanúsítanak a terv iránt, így jelölik meg a projektumot: „A sémita uralkodók föderációja.” Ennek sajátos íze van és a szélsőséges arab körökben megnyilatkozó náci-befolyással akar szembehelyezkedni. Az árja-teoriával nyilván a sémita faj elméletét akarják szembe állítani tiltakozásul az ellen, hogy Németországban a keleti fajt hivatalosan is utolsó helyre tették. Ezek az arab körök azt kívánják, hogy a zsidók és arabok váltva küzdjenek a hitleri Németország „Drang nach Osten” jel-szava ellen.

Ez a terv, egyelőre még eléggé ködös, akárcsak a többi tervek, amelyekről most annyit beszélnek. Az autonóm terület hívei éppúgy, mint azok, akik a föderatív gondolat barátai, egyelőre még nem látnak semmi konkrét jeleket arra, hogy ezek az elgondolások meg is fognak valósulni.

Brandeis redivivus

Mély benyomást keltett London és Párizs zsidó köreiben az a newyorki hír, hogy Louis Brandeis hajlandó élére állani egy mozgalomnak, amely a zsidók palesztinai és diaszporabeli jogainak megvédéséért akar sikraszállani. Louis Brandeist nagyon aggasztják azok a hírek, amelyek arról szólnak, hogy a zsidó nemzeti otthon fogai ellen menylet készül. Brandeis vissza akar térni a zsidó politikai munkához és harcolni fog minden olyan korlátozás ellen, amellyel meg akarják csontítani a zsidóságnak Erec Jiszraele való jogait. Ennek azonban egyik lényeges feltétele, hogy a zsidóság a mai súlyos időkben befelé éppúgy, mint kifelé, egyet mutasson.

Párizsi levél

Párizs, október havában.

Noha a csehszlovák-kérdés már lekértül a napirendről és a politikai rovaiban már egészen másodrangú a szerepe — új formában ismét megjelenik a lapok hasábjain. A franciáknak nem tiszta a lelkiismeretük az adott szó megszegése miatt és amit politikai téren vétettek, azt most emberbaráti uton próbálják helyrehozni.

A szudeta vidékek menekültjeinek felségélyezésére indított akció, melyet különösen a Vörös Kereszt és a baloldali lapok szorgalmaznak, — már eddig is több százezer frankot eredményezett és a gyűjtés koránt sincsen még befejezve. Lebrun köztársasági elnök a maga nevében 50.000 frankot adományozott, hasonlóképpen számos magas közéleti személyiség.

De a müncheni egyezményvel kapcsolatos gyűjtés nem szorítkozik csupán a szudeta menekültekre. Az áldozatok mellett a béke hősei is megkapják azt, ami nekik kijár a hálás közvélemény részéről.

Az egyik nagy esti lap gyűjtést rendezett egy villa vásárlása céljából, melyet Chamberlain angol miniszterelnöknek és feleségének fognak felajánlani. Ugyanezen alpból egy szép emléktárgyval ajándékozzák meg Daldier és Bonnet minisztereket is. Ezen utóbbi gyűjtés hőse Bugatti autógyáros volt, aki

Lényegesen javult a palesztinai helyzet Jeruzsálem, október 24. (Rador). Az angol csapatok az egész óvárost megszállták a mecsetek környékét kivéve. A brit csapatok miután átkutatták egy negyedet s letartóztatták a terroristákat, átengedik az ellenőrzést a rendőrségnek. Habár még mindig halálai szörvályos puska lövéseket, nem lehet tagadni, hogy a helyzet sokat javult az utolsó napokban. Jeruzsálem lakossága az óvárosban nem teheti lábát az utcára este 5 és reggel 7 óra között. A város többi részeiben este 11 és reggel 5 között tilos a közlekedés.

Tegnap délelőtt újabb zavargások voltak Palesztinában. A terroristák új taktikát választottak: a katonaság által üldözött, mindent elpusztítanak maguk mögött. Főleg a zsidó tulajdonokat és azon arabok birtokait pusztítják, akik békélyes magatartást tanúsítanak. Megtámadtak két ültetvényt, egyet Chederánál, ahol a zendülők összerombolták az öntözőkészülékeket és egy másikat Tel-Aviv közelében, ahol 700 narancsfát pusztítottak el. Bershebanál fegyveres banda kifosztotta az adóhivatalt és számos iratot vitt magával. Tiberias közelében a vasútvonalon aknát helyeztek el. Egy hajtány kisiklott, egy katona súlyosan megsebesült. Jaffában a terroristák felgyújtottak több zsidó épületet és kifosztották több mérsékelt arab lakását. Tiberias közelében az angol csapatok elfogtak 16 terroristát.

Ugy a zsidó, mint az arab sajtó támadja az angol kormányt. A „Hacofe” című lap azt állítja, hogy számos arab terrorista a jeruzsálemi Omár-mecsetben talált menedéket és így megmenekült a büntetés elől. A lap hevesen támadja a muzulmán egyházi vezetők tevékenységét és főleg a főmuffiét, aki a vallásból politikai eszközt csinált. Az arab sajtó a közvetítési kísérletek ellen emel szót és azt állítja, hogy az egyedüli személy, aki tárgyalhat a mandátárius hatalommal, Huszejn jeruzsálemi főmuffi, aki jelenleg Libanonban tartózkodik.

egy 140.000 frank értékű autót ajándékozott kisorsolásra, aminek jövedelme szintén a Chamberlain béke-házat illeti.

Nem lesz Párizsban Chamberlain ucca

Egy túl buzgó városi tanácsos beadvánnyal fordult a párizsi polgármesterhez, hogy nevezzenek el utcát Neville Chamberlainről, a béke hősről. Egy másik pedig szeptember 30-át, az egyezmény megkötésének napját akarja megörökíteni. A városi tanács egyik javaslatot sem fogadta el, mondván, hogy ez a béke oly súlyos áldozatokba került a francia népek, hogy — ha a békének őszintén örül is minden francia, — ünnepeknél való még sincsen miatta. — Tegyük hozzá, hogy ez a határozat — Hitler saarbrückeni beszédének elhangzása után történt Párizs város-házán...

Repülőgépeket, repülőgépeket!

A saarbrückeni beszéd óta a béke jelszavát a fegyverkezés váltotta fel. A sajtó eddig még nem látott kampányt indít a légi fegyverkezés meggyorsítására. Vuillemin tábornok, a francia légi haderő főparancsnoka, ki nemrég látogatást tett Németországban és megtekintette a német repülőgép-gyárakat is, — kijelentette, hogy a francia aviatika csak néhány hétig tudna a németnek ellenállni.

Hogy hány hetet mondott, az nem jutott a sajtó tudomására. Igen nagy nyugtalanító transzigeant című est szentel a fokozásá chille egy francia a megerősít gálatának mak légi forrás sze lőgépe va nak 5.000, országnak 3.400, beleértve az összes gépeket és összes típusokat a polgári repüléssel együtt.

Noha hangsúlyozzák a francia gépek és a francia repülők kiváló kvalitásait, de felhívják a figyelmet arra, hogy mindez nem elég, ha menyiségi téren nincs meg a kellő porció.

Alig két héttel tehát a müncheni egyezmény után, — a fegyverkezések újabb, eddig még nem tapasztalt fokozásával állunk szembe Franciaországban és Angliában.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, október 25.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizárlásjelentés. 13.19: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19.15: Hanglemezek. 20: Felolvasás. 20.15: Schubert: A-moll zongora- és csellóverseny. 20.45: Felolvasás. 21: Emlékverseny Bizet századik születésnapján. A rádiózenekar hangversenye. Moreanu szoprán és Stefanovici tenor közreműködésével. 22: Hírek. 22.45: Vendégelő zene. Majd: Hírek külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. 2.20: Hírek héber nyelven. — 2.30: Pontos idő, időjárás. 6: Pontos idő, hírek, az angol nevelés alapelvei. 7.30: Dr Dov Eskol előadása a múltév palesztinai eseményeiről. 7.45: Időjárás, hírek héber nyelven. 8: Sara Herzog előadása a Ceire Mizrahi alapításának öt éves évfordulója alkalmából. 8.10: Hangverseny. 9.15: Pontos idő, időjárás. Hírek angol nyelven. 9.30: Hangverseny.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Balajkzene. 13.30: Hírek. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.35: Hírek. 18.30: Hanglemezek. 19.30: Cigányzene. 20: Hírek. 20.30: Az Operaház előadásának közvetítése Bizet születésének századik évfordulója alkalmából: Carmen. Dalmá. — 21.20: Hírek. 22.50: Hírek. 24.10: Cigányzene.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból?

Ljubljana. 21: Rádiózenekar. London Regional. 22: Beethoven VIII. szimfóniája. Luxemburg. 23: Bizet-est. Műland rég. 21.30: Mendelssohn-est. Zágráb. 21: Operaközvetítés.

Szerda, október 26.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizárlásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 19: Előadás. 19: Időszéri anyagok. 19.15: Táncczene. 20.15: A Carmen énekar. 20.50: Felolvasás. 21.05: Operettrészetek. A rádiózenekar hangversenye. Gutziaru szoprán és Alexandrescu tenor közreműködésével. 22: Hírek. 22.45: Vendégelő zene. Majd: Hírek külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. 2.20: Hírek héber nyelven. Pontos idő, időjárás. A héber nevelés alapelvei. E. Goldstein előadása. 7.30: Mose Bermann felolvasása. 7.45: Hírek héber nyelven. 8: Keleti zene, hangverseny. 9.05: Hangverseny. 8.15: Hírek angol nyelven. 9.30: Könyvnyil zene.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Cigányzene. 13.30: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 14.35: Hírek. 19.45: Zongoraszámok. 20: Hírek. 20.25: Katonazene. 21.40: Hírek. 23.05: Cigányzene. 24.0: Hanglemezek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból?

Szofia. 20.30: Eugen Onyegin, Csajkovszkij operája.

MUTARI LOCO S-TH PROVINCE

Költöztetések!

áruszállításokat helyben és vidékre legolcsóbban vállal

RIMÓCZI SZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT
Telefonhívásra árajánlattal szolgálók.

RIMÓCZI INTREPR. DE TRANSPORT CLUJ
BIROU VISAVIL CU GARA, PIATA GĂRII 9. TEL. - 3369.
MAGAZIE GARAJ, ŞI LOCUIŢA STR. GĂRII 9. TEL. - 3028.

Iamandi igazságügyminiszter törvényegységesítő művét ünnepelték Cernautiban

Az igazságügyminiszter nagy beszédben fejtette ki a régi politikai rezsim összeomlásának okait és az új rezsim korszakalkotó jelentőségét

Cernauti, október 24. Cernautiban tegnap ünnepelték meg az országrészek törvényének egységesítését. Az ünnepségek Iamandi igazságügyminiszter törvényegységesítő művének szövegeit eredetileg, de tullepték ezt a keretet. A papi méltóságok, bírók, magasrangú tiszték és állami hivatalnokok díszes gyülekezete előtt Iamandi igazságügyminiszter nagy beszédet tartott. Hangoztatta, hogy ez az ünnepség az egységesítő mű kezdetének szól csupán. De a mű folytatása sürgősen és gyökeresen be fog következni — mondotta a miniszter. Gyorsan helyre fogjuk hozni ezen a téren mindazt, amit 20 év alatt elmulasztottak. A szónokok hangoztatták, hogy a jelenlegi rezsim lehetetlenné teszi a visszatérést ahhoz, a mi 1938 február 10-ike előtti volt.

A múltól beszélve, Iamandi miniszter többek között a következőket mondotta: — Azok, akik hivatalosan alkalmazni az új irányelveket, erőteljes duzzadó, építő és munkaképes nemzedékek arvonálát fogják alkotni s ezen ország értelmiségeinek, valamint erkölcsi értékeinek olyan felelős szerepet fognak biztosítani, ami felett eddig nem rendelkeztek.

Fényes ünnepségek a metropolitán Iamandi igazságügyminiszter különvontas vasárnap reggel fél 11 órakor érkezett Cernauti állomására, ahol *Alexandru* professor királyi helytartó fogadta. Háromnegyed 11 órakor reptelgőpen megérkezett Eugen *Titeanu* sajtó- és propagandaügyi alminiszter is.

Iamandi igazságügyminiszter nagy beszéde

Délben fél 2 órakor bankett volt a metropolita palotájának ebédlőjében. A pohárköszöntők sorsát Iamandi Victor igazságügyminiszter nyitotta meg, aki mindenkiféle tiszteletteljes hódolatát és hártalan odaadását nyilvánította az ország királyára, a nemzet lelki és politikai egysége állandó jelképe, az állam szilárd voltának, beképben való fejlődésének és haladásának állandó biztosítékáért.

Az uralkodó titelése után *Visarion* metropolita, *Bruma* táblai elnök, *Radulescu* ezredes, *Vatra-Dornei* polgármestere, *Sauciu Saveanu Alexandru* királyi helytartó, majd pedig újból Iamandi beszéltek.

Iamandi miniszter a bírói kar kereteinek átszervezéséről beszélt. Előleptések áthelyezések és kinevezések után 2013 bíró változtatott helyet. A bírói kar fizetéseinek javítását ígérte Iamandi miniszter, aki bejelentette, hogy 1939-ben a *törvényalkotás egységesítését befejezését* nyer. A kereskedelmi törvénykönyv készében áll.

— 1938 február 10-én — mondotta a miniszter nagy veszélyben forgott az állam, alapjai meg voltak rongálva. Az ország eddigi vezetői arra kérték az uralkodót, lépjen fel a küszöbön álló veszéllyel szemben és tegye meg az intézkedéseket, amiket megfelelőnek tart a súlyosan megzavart belső rend helyreállítására és az állam gyors helyreállítására. Nem az állam válságáról volt szó, hanem maga az államot vezető politikai rendszer bizonyult alkalmatlannak, hogy helytálljon a helyzetet szemben. Mint a liberális párt régi harcosa, aki sohasem tértem el a demokrácia rendszerétől, úgy vélem, hogy jogomban áll s kötelességem nyíltan s minden fenntartás nélkül beszélni. Akkori kormányzánk építő munkát végzett, de ez nem volt elég ahhoz, hogy megvédjék magát a politikai rendszert, amelyben élünk. Az államot nem védtek meg eléggé és a tekintély egyre fokozottabban csökkent, ami jelentősen meggyengítette a pozíciókat és csökkentette az ellenállást az utunkban álló veszélyekkel szemben. Az okok eredete sokkal távolibb volt és a politikai pártok felelősségét terhel-

A pályaudvaron hatalmas menet alakult, amely a fellebogozott, feldisznított uccákon át a metropolita rezidenciájára felé indult, amelynek dísztermében proklamálták ez előtt 20 évvel Bukovina egyesülését az anyaországgal.

Ebben a teremben folyt le az ünnepség Iamandi miniszter elnökletével. Az első szónok *Vijerovanu* semmitőszéki főügyész volt. A törvénykezés egységesítésének fontosságáról beszélt ismertette a múltbeli helyzetet, amikor az ország különböző területei más-más törvények alatt éltek. *Constantin Bruma* táblai főelnök a szeptemberi törvényrendelet fontosságát méltatta, mivel az okiráltságbeli törvényeket kiterjesztették Bukovinára is.

Sauciu Saveanu, a cernauti ügyvédi kamara dékánja annak szükségességére mutatott rá, hogy meggyorsítsák az egységesítés ütemét. A kamara hódolatát nyilvánítja az uralkodó iránt.

Alexandru professor, Suceava tartomány királyi helytartója a tartomány köszönetét fejezi ki Iamandi miniszter iránt, aki megszabadította az ország ezen sarkát az idegesség terhétől.

Végül Iamandi igazságügyminiszter emelkedett szőlőre, aki rámutatott arra, hogy az okiráltságbeli törvényeknek Bukovinára való kiterjesztése átmeneti intézkedés, amit rövidesen követni fog az összes törvények egységesítése Románia egyik határától a másikig.

A miniszter bejelentését nagy tetszéssel fogadták az egybegyűltek.

ték, amelyek főszerepet játszottak a háboru után.

A hamisan értelmzett demokrácia

Az általános szavazati jog szellemét nem nevelték be komolyan a népbe. A pártok közti harcok az egyetemes szavazati jog elformálására vezettek a demagógia és vad ösztönök elszabadítása által. A politikai rendpártok nem érték meg felelős szerepüket. Az általános szavazást könnyen kezelhető eszköznek tekintették, amit mindenki saját érdekeinek és céljainak megfelelően kezelhet. Az általános szavazati jog bevezetésétől számított első tíz év alatt nem sok meglepetés volt, mert minden kormány tömör többséget szerzett minden nehézség nélkül. Hiányzott a törekvés arra, hogy becsületes nevelésben részesítsék a tömegeket. Mivel a politikusok csak a választások küszöbén szálltak le a nép közé és nem tartották be ígéreteiket, a polgárok lelkében reménytelenséget és bizalmatlanságot keltettek. Ilyen körülmények között agitátorok, akik a szenvedésekre és a nyomorúságra spekuláltak, visszaéléseket és a társadalom bizonyos romlott erkölcsit támadva, kezdtek megszerezni a tömegek rokonszenvét és természetesen rövid néhány év alatt paradoxális helyzet állt elő; az általános választójog, amely a demokrácia létrehozatalának és megszilárdításának eszköze volt, ellene fordult annak a politikai rendszernek, amely az ő kivirágása volt.

A politikusok bűnei

— Politikusaink nem követtek egyenes vonalat megatartásukban. Egyesek a nagyok és kicsik közül káoszt csináltak árnyékban szőtt kombinációból. Kompromisszumokkal akartak fenntartani egy rendszert, amelynek minden részében részek ütődtek. Megfeledeztek arról, hogy olyan időben élünk, amikor új irányvonalak és új rendszerek forranak, amelyek egyre fokozottabb mértékben dinamizmussal és támadó erővel vannak áthatva és elkerülhetetlen változásokat igényeltek magában az állam szerkezetében is. Ha egyes alapvető eszméknek állandó értékük is lehet, nem éppen így van az állam intézményeivel és azoknak működésével

Természetes szépség

a nő legnagyobb vonzóereje és aki tudja, hogy tetszik, annak szépsége természetesen hat. A jól ápolott tekintet előnyösen emeli ki természetes báját. Ep ezért őrizze meg arcára frissességét, óvja attól a számos veszélytől, amelynek a szél, a nap és az időjárás viszontagságai naponta kitézik.

A *Three Flowers Vanishing Cream* az ideális védőkrém, megőrzi a bőrgyógyászati és ezenkívül a legmegfelelőbb alap a *Three Flowers* puder száma. Ennek a világhírű, modern, lehetőleg finom pudernak 12 különböző csodálatos árnyalata között mindig megtalálja azt, ami legjobban illik az Ön arcához, a napszakhoz és a divathoz.

HUDNUT

Puder, Krém

is. Zavartalanul hinni mindent, azt hinni, hogy „minden jól halad és minden jó”, nem szerencsés jelszó egy ország politikai irányítói számára. Aki hagyja magát elbávníni ilyen formula káprázatától, azt kockáztatja, hogy elborítja a hullám. S ha az illető véletlenül még fontos vezetőszerepet is játszik, úgy a következmények a legkatasztrófálisabbak lehetnek magára az államra nézve. Ne feledjük el, hogy egyes politikusok, akik felelősök voltak az államrendért, megtörték és bántortották az anarchiát, mások pedig

egyenesen barátok voltak az agitátorokkal tekintélyt és szabadságot adva nekik a közvéleményben.

— Ezek voltak nagyvonalakban az okok, amelyek a belső helyzet súlyosbodására vezettek és a felelős tényezőket arra kötelezték, hogy 1938 február 10-én az uralkodótól az ő és az ország megmentését kérjék. (Élénk helyeslés.) De éppen ebben az értelemezéshez és az uralkodó tekintélyéhez intéztek kiáltványban vallották és ismerték be egy egész rezsimnek csődjét. (Taps.)

Titeanu nagy beszéde a kisebbségi sajtó lojalitásáról

Cernauti, október 24. A cernauti ünnepségeken a vidéki román és kisebbségi lapok reprezentánsai is részt vettek. Az újságírók tiszteletére bankettet rendeztek, majd a lapok képviselői értekezletet tartottak *Titeanu* sajtóügyi államtitkárral. *Roticu* a bukovinai újságíró szervezet elnöke üdvözölte a minisztert és méltatta ténykedéseit. Üdvözölt beszédében azon kívánságának adott kifejezést, hogy a vidéki sajtó és a sajtóügyi minisztérium között minél szorosabb kapcsolat fejlődjen ki.

Titeanu miniszter beszélt ezután.

— Köszönöm, kedves kartsáim — mondotta — ezt a meleg és baráti fogadtatást, amelyben nemcsak mint minisztert, hanem mint újságírókat is részesítették. A politikai reformoknak és a szükséges felvilágosításnak ebben a korszakában a vidéki sajtó felismerése új hivatást és önmagától tudott beilleszkedni a helyzet által megkívánt fegyverbe. Nemcsak a román sajtóról beszéltek, amelyet minden tartományban fejleszteni és támogatni kell hivatásában, hanem a kisebbségi sajtóról is, amely a mai nemzetközi viszonyok között korlátlan támogatást adott és teljes lojalitással tett tanúságot, bebizonyítván, hogy nem létezik semmilyen párhuzamosság és hasonlatosság az itteni és más, jelenleg sokat vitatott helyzetek között.

— Ez nem is lehet másképp; miután a mi kisebbségeink a politikai lojalitás érzése mellett elismeréssel is adóznak a mi közismert türelemességünk és megértésünk iránt, amelyet sehol másutt nem lehet megtalálni. Nálunk jobban érzik magukat a mi vendég-szerető és nyugalmas házukban, mint bármilyen más hajlékban. Nem is lehet másképp azért sem, mert a mi kisebbségi sajtónk tudja, hogy Románia határai, a mi etnikai jogaink keretein belül és nem azokon kívül vannak. A statisztikai igazság az, hogy inkább volna venni valónk, mint átadni valónk. A politikai igazság az, hogy békevágyunk nem engedte, hogy beszéljünk az utóbbi időben másról élő román kisebbség helyzetéről és életmódjáról. Ezért nem lehet viszont kolonizált kisebbségekről beszélni. Ezek a kisebbségek azonban maguk vállalták, hogy hivatott sajtójuk útján beszéljenek. El kell ismernem, hogy hitvallásuk értékes és megbecsülendő.

— Ami a vidéki román sajtót illeti, az nagy válságon megy keresztül az új helyzethez való alkalmazkodás tekintetében. A konkolybintó sajtónak el kell tűnnie és csak a nemzeti méltóság és az állam érdekeit szolgáló sajtó fog fennmaradni.

A sajtóügyi államtitkár ezután hangsúlyozta, hogy az új államrenddel ellentétes érdekeket szolgáló lapoknak el kell tűnnie és csak azok a lapok számíthatnak az állam támogatására, amelyek annak igazi érdekeit szolgálják.

HIREK

Habib Lotfallah küldetése

Érdekes vendége van Párizsban: herceg Habib Lotfallah, Huszein arab király tanácsadója, akiben honfitársai a Közelkelet új hőst ünneplik.

Az alig negyvenéves herceg, mint ha az Ezeregyéjszaka egyik meséjéből lépett volna ki. Először is: a világ egyik leggazdagabb embere. Csirehi palotája megszámlálhatatlanul a legmerészebb filmképzeletet is. Kertje husz négyzetkilométer hiterjedésű, tizezer kertesszel, Rolls-Royce gépkocsiparkja, versenyparipái, jachtjai, arany- és drágakőraktárai, a Nilus partján emelt „A szerelem temploma” nevű nyári laka, a Cap d'Antibesben lévő pazar villája méltán sorozzák az indiai maharadszák mellé.

Ez a keleti kényur azonban egyúttal a legiskolázottabb és legélesebb elmék egyike. Oxfordban és Saint Cyrben tanult. A világháború előtt a török állam londoni követségén teljesített szolgálatot. 1915-ben az Arab Nemzeti Tanács elnöke és Faysal király tanácsadója lett, majd Faysal fia, Huszein, sorozatos diplomáciai feladatokkal bízta meg Párizsban, Londonban, Rómában és Moszkvában.

Jelenlegi hivatalos címe: a „Hedszasz bank” elnöke, Irak Transzjordánia és Libán minisztere.

Ez a szikár, barnabőrű, csupa ideg ember azzal vádolja Franciaországot és Angliát, hogy nagy hibát követtek el, mikor a világháború után Arabiát tíz részre osztották fel. Szerinte az egységes Arabia Európa gyarmatpolitikájának legfőbb bástyája lehetne Ázsiával szemben.

Napoleonnak ad igazat, aki azt mondta: „Ha enyém Alexandret, enyém Ázsiát is” Habib Lotfallah a közeljövőben az északi főlány megnövekedését várja.

Japannak Kinára gyakorolt nyomása ennek az arab hercegnek véleménye szerint azzal fog végződni, hogy Ázsia kiemelt gazdasági háborút indít majd Európá ellen. Az *Egysült Államok, Japán és Oroszország* hármasság szövetségét fogják kötni a Csendes óceán birtoklására és a nyugati Európának minden északijánál súlyosabb pénzügyi és ipari válsággal kell majd megküzdnie. Ekkor lenne fontos egy egységes Arabia, amelynek természeti kincsei és a mohamedán világra gyakorolt befolyása valószínűleg szellemi Maginot-vonalat alkothatna Európa védelmében a Közel- és Távolkelet között.

A herceg most azért járja be Párizst és Londont, hogy a francia és a brit diplomáciai körökkel meggyőzze e terv célszerűségéről. Az európai „helyi konfliktusokról” az a véleménye, hogy a fehér népek hamarosan keserves tandíjat fognak fizetni azért, mert egymás erejét morzsolják fel, amikor már kapjuk előtt volt a sokkal komolyabb és nagyobb veszély.

Időjárás jelentés. A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint mára a következő időjárás várható: Emelkedő légnyomás, továbbra is borult égbolt, enyhé nyugati légáramlás, esők az ország legnagyobb részében, hősüllyedés.

A mozdony rossz gözspíja háborús rémületet robbantott ki. Montrealból jelentik: Montrealban háborús rémületet okozott egy váratlanul kitört pokoli fűtőanyagverseny. Az éjszaka esendjét velőig ható hosszantartó sípolás zavarta meg hirtelen és nemsokára a gyárak gőzkürtjei, villamos szirénái, gépkocsistülkők és harangok vegyültek a fülhasogató zenebonába. A lakosság váratlanul légtámadástól tartva, páni félelemben pincébe, fedezékekbe menekült s az utcákon futótűzként terjedt el a hír, hogy kitört az új világ-háború és ellenséges repülőrajok közelednek a városhoz. Végre kiderült, hogy egy mozdony gözspíjának megakadt szelepe okozta a kísérteties sípolást, amelyhez idővel a szirénák is csatlakoztak és ez robbantotta ki a háborús rémületet.

AZ UJ KELET

palesztinai utazási és információszolgálója megkezdte működését

Az Uj Kelet kiadóhivatala a telavivi Hamadrich információs szervezettel együttműködésben, amelynek vezetője S. Cochavy (dr S. I. Stern), a romániai Zsidó Pártnak fardadhatatlan agitátorja és puritán jelleméről ismert volt főtájkára, megszervezte palesztinai információs és utazási osztályát. Az osztály a palesztinai testvérszervezet közreműködésével elvállja:

1. Az információk beszerzését bármely palesztinai gazdasági, családi vagy más magánjellegű ügyben. Egyszerű általános jellegű információért mindössze 100 lej portó és kezelési költséget számítunk fel. Ez az összeg az információkérésrel egyidejűleg küldendő be. Olyan információkért, amelyek helyszíni kiszállást vagy technikai szakvélemény beszerzést igényelnek (telekvásárlás, üzemalapítás, nyomozás) igen mérsékelt külön díjazabást állapítunk meg.

2. Palesztinai beruházási és ingatlanvásárlási ügyeket teljes lebonyolítást, valamint ingatlanok és egyéb javak adminisztrálását. A Hamadrich már a múltban is számos ilyen ügyet bonyolított le teljes megelégedésre. A legkötőbb mérnökök, építézők és egyéb szakemberek, a jogi formások lebonyolítására kitűnő ügyvédek állnak a Hamadrich rendelkezésére.

3. Palesztinai egyéni és társasutazások szervezése teljes palesztinai és egyiptomi programmal, hajójegyek eladását eredeti áron bármely palesztinai hajójáratra.

Minden, palesztinára vonatkozó magántermészeti kérdésével forduljon bizalommal az Uj Kelet

palesztinai utazási és információszolgálóhoz

ELTEMETTEK BERNÁDY GYÖRGYÖT.

Marosvásárhelyről jelentik: Bernády György hirtelen halála nagy megdöbbenést és részvétet keltett Marosvásárhelyen, amelynek kisebbségi társadalma mindig a legnagyobb szeretettel övezte a „városapót” egykori polgármestert. Ravatalt a református kollégiumban állították fel, amelynek főgondnoka volt. Bernády György temetése hétfőn délután nagy pompával ment végbe. A város kisebbségi lakossága tömegesen vett részt a kiváló közéleti férfi temetésén, aki életében nagy üzenetlenséggel, faji és felekezeti afogulatlansággal szolgált a város északlakosságának érdekében. A temetésen Erdély minden részéből számosan vettek részt magánosok és a magyarság képviselői. Lemajtott övegyéhez, akit két évvel ezelőtt fiatalon elhunyt leányának halála is mélyen megrendített, Erdély minden részéből tömegesen érkeztek részvét-ábrátok. A temetésen az összes hatóságok képviseltették magukat. Jelen volt Dimitriu prefektus és dr. Curta polgármester, valamint az összes felekezetek képviselői. A statusquo hitközséget dr. Lövi Ferenc főrabbi, Sennensiek Béla hitközségi elnök és Löwenstein Lajos, az ortodox hitközséget Szofer Maró főrabbi, Mandel Mór hitközségi elnök és Abraham Samu hitközségi alelnök képviselték.

MEGYESÜLETI ELŐADÁS

— Brit Kibucit díeszt. Ma, kedden este fél kilenc órakor a ZsNsz Str. Memorandulul 13 szám alatti helyiségében lesz megtartva a Brit Kibucit díesztje, melynek keretén belül Jámber Ferenc fog előadást tartani „A cionizmus aktuális helyzete” címen. Az előadásra ezuton hívjuk meg a Brit Kibucit tagjait és barátait.

— Héber nyelvkurzus Kolozsváron. A cionista szervezet kolozsvári helyi csoportja ingyenes héber kurzusokat rendez úgy kezdők, mint haladók részére, kiváló pedagógusok vezetése mellett. Jelentkezni lehet a cionista helyi csoport irodájában Memorandulul 13 október 27-ig bezárólag a hivatalos órák alatt (délben 12—1-ig és este 6—8-ig.)

— Wizo kulturáléletén. A kolozsvári Wizo előadásoroztatában ma, okt. 25-én délután 4 órakor a helyi csoport helyiségében (Str. Memorandulul 13) Danzig Hillé tart előadást. A vezetőség kéri a hölgyek minél nagyobb számban való megjelenését. Minden külön meghívás helyett.

ארטה כשר Megnyílt Nagyváradon a ארטה כשר

Carmel ort. kóser étterem

Bulv. Regele Ferdinand 3. Heymann-udvar. Telefon 1400. Fővárosi nivó. Az ország vezető ort. kóser étterme. Esküvők, bankettek rendezését vállaljuk.

— Mexikói forradalmárok fegyverlerakására bukkantak Texasban. Newyorkból jelentik: San Antonióban (Texas) fegyverlerakatot találtak. Megállapítást nyert, hogy mexikói forradalmárok számára rendelt 100.000 dollár értékű fegyverről van szó.

— Házasság. Hirsch Éva Sárnással és Acs György ügyvéd Targu-Mures házasságot kötöttek.

— Kiütéses tifusz-megbetegedések a Kolozsvár melletti Szucsöz községben. A „Románia” jelentése szerint a kolozsmezei Szucsöz községben négy kiütéses tifusz eset fordult elő. A megbetegedések a cigányegyedben történtek. A kiütéses tifuszt, mint ismeretes, férgek terjesztik és a megbetegedés aznál feltűnőbb, mert az egészségügyi offenzíva során a szucsözi cigányegyedben is végrehajtották a radikális feregtelenítést és megkövetelték a lakosságtól, hogy tisztálkodjon, valamint házaikat is tartásig tisztán. A megbetegedések rögtön tudomására jutottak a hatóságoknak, amelyek intézkedtek, hogy a fertőzött negyedek körülzárlják. A vizsgálat megállapította, hogy a kiütéses tifuszban megbetegedettek sátoros cigányokkal érintkeztek és valószínűleg tolluk kapták a fertőzést. Hasonló járványos eset történt ezelőtt két évvel a szatmármegyei Szinérváralján, amikor is majdnem százra emelkedett a megbetegedettek száma. Szerencsére a szucsözi esetet idejében észrevették és megtörtént a kellő óvintézkedések. A négy betegét beszállították a kolozsvári járványkórházba, ahol kettő közülük meghalt.

— A Magánalkalmazottak Szervezetének felhívása Kolozsvár és vidéke kereskedelmi cégeihez, pénz- és biztosítási intézetekhez, valamint mindennemű vállalatokhoz. A kolozsvári Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezetének állásfoglalásos osztálya azzal a felhívással fordul a cégek, vállalatok és intézetek igen tisztelt vezetőihez, hogy amennyiben tisztviselőre, tisztviselőre speciális képzettségű kereskedelmi alkalmazottra, vagy kiszolgálóra (bármilyen szakmából) volna szüksége, úgy forduljanak bizalommal állásfoglalásos osztályunkhoz, annál is inkább, miután jó és megbízható munkásokat tartunk előjegyzésben, akiket díjtalanul közvetítünk. Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezetének állásfoglalásos osztálya Cluj, Str. Nic. Iorga 16 szám. Hivatalos óra minden munkanapon délutánoként 5 és 7 óra között.

— A revüik revüje. Megérdemli ezt a címet Samuel Goldwyn fantasztikus filmje, melynek eredeti címe „Goldwyn Follies”. Rendezése tündéri, tartalma mulatságos, minden egyes szereplője remekel a maga nemében. A három Ritz fivért nem kell külön bemutatnunk. Jól ismerősei a cluji mozgólatogatóknak. E filmükben fellélmulhatatlanok. Meg kell emlékeznünk Zorina, világhírű táncosnőről. A darab legmulatságosabb része a Hasbeszélő jelenete. Nem kell megfélemednünk a szodaszép és csinos Goldwyn Girls-ről. Meltán mondhatjuk, hogy e film az utóbbi évek legragyogóbb revüje. Bemutatóra kerül csütörtöki kezdettel a Select mozgóban.

Fontos állampolgársági közlemény

A kolozsvári városháza hirdetőtábláján október 20-iki dátummal kifüggesztésre kerültek a kolozsvári járásbírósg által hozott következő törlési végzések. A nevek előtti betűjelzés és szám az állampolgársági lajstromozás számát, míg a nevek utáni szám a törlési végzés számát jelzi. Az alábbiak azért lettek kifüggesztve, mert kérésükben nem jelölték meg pontos lakhelyüket, nem jelentették be lakcim változásukat és a kézbesítő nem találta meg őket, vagy egyáltalán nem adtak be kérelést. Mindazok, akik a listán szerepelnek, vagy azokra kérdéskelt hozzátartozói saját érdekükben felhivatnak, hogy a törlési végzés ellen sürgősen adjanak be kontesztációkat a bírósághoz, vagy menjenek ügyvédhez (szegénysorsuak az orth. izr. hitközség tanácsadó irodájához, Cluj, Str. Berthelot 8.), mivel a kontesztáció beadásának határideje öt nap a végzés kifüggesztésének idejétől számítva és a kontesztáció be nem adása az állampolgárság elvesztését vonja maga után.

Ha 158 Hart Hermína 13810, Ha 157 Hart Matias 13811, Ha 144 Harsteiner Josif 13812, Ha 62 Vád. Hanner Leopold Luiza, Ha 102 Hroch Josif 13815, Hi 93 Hirsch Adolf 13816, Hi 92 Hirsch Lipót 13817, Hi 92 Hirsch Matilda 13818, Hi 87 Hirsch Francisc Hirsch Sigismund 13820, Hi 77 Hirsch Maurítiu 13821, Hi 70 Hirsch Martin 13822, Hi 56 Hirsch Czaller, Hi 55 Hirsch Abraham 13824, Go 52 Goldner Berta 13038, Go 46 Goldstein Salomon 13069, Go 37 Goldstein Ludovic 12070, Go 23 Goldmann Manóia 13071, Go 22 Vád. Goldstein Serena 13072, Go 17 Goldberger Baruch 13073, Gi 35 Gidali Ludovic 13074, Gi 31 Gidali Mendel 13075, Gi 29 Gildermann Izrael 13076, Ge 125 Geist Viorica 13077, Ge 74 Geiger Bela 13078, Ge 16 Gereb Adolf 13079, Ge 11 Geist Adolf 13080, Ge 9 Gelb Adolf 13081, Ga 222 Ganz Margareta 13082, Ga 209 Gal Joan 13081, Ga 202 Garabert Martin 13084, Ga 185 Vád. Gal Eugenia 13085, Ga 146 Gal Martin 13086, Ga 145 Gal Stefan 13087, Ga 54 Gaspar Teodor 13088, Ga 8 Gartler Jacob 13089, Ha 172 Havos Adalbert 13792, He 162 Herch Simion 13793, Ha 175 Handler Martin 13808, Ha 201 Hamberger Alexandru 13807, Ha 216 Havos Alexandru 13806, Ha 260 Harmath Bogdan 13805, He 19 Heller Lili 13804, He 156 Herskovits Martin 13794, He 140 Hermann Martin 13795, He 130 Hermann Heinrich 13796, He 100 Hermann Ghemant 13798, He 38 Heiszer Ladislau 13802, He 33 Herskovits Adela 13803, He 46 Hellmann Francisc 13801, He 52 Hertz Bernat 13800, He 69 Heltai Maurítiu 13799, He 81 Vád. Herskovits Rozalia 13798, Ha 159 Hart Janca 13831, Hu 13 Hum Julia 13823, Hi 15 Hillel Mihail 13831, Hu 44 Hubschmann Moise 13832, Hi 19 Vád. Hirsch Rozalia 13830, Hi 31 Hirsch Jacob 13829, Hi 32 Hirsch Jan 13828, Hi 39 Hirsch Elias 13827, Hi 45 Hillel Mozes 13826, Hi 50 Hilt Margareta 13825, Ho 24 Hoffmann Marc 13840, Ho 37 Horvath Ignatiu 13839, Ho 41 Holler Carol 13838, Ho 48 Horovitz Herman 13837, Ho 162 Hoffmann Robert 13835, Ho 168 Hochmann Salomon 13835, Horovitz Francisc 13834, Iz 40 Izsak Rozalia 13845, Iz 18 Izsak Alexandru 13846, Iz 42 Izsak Rozalia 13844, He 166 Hersch Farkas 13843, He 172 Herman Josif 13842, He 170 Henrich Hermann Adolf 13841, Ja 34 Jacob Isaac 13862, Ja 38 Janovitz Salomon 13860, Ja 45 Janovitz Paulina 13859, Ja 49 Vád. Jacob Tili 13857, Ja 54 Vád. Janovits Ida 13856, Ja 90 Jacob Saul 13855, Ja 100 Jacob Zoltan 13854, Il 52 Ilkovits Matilda 13853, Il 73 Vád. hu Ilkovics Samuel 13852, In 17 Ines Ruchala 13851, Iz 17 Izsak Lazar 13847, Iz 13 Izsak Serena 13849, Iz 3 Izsak Francisc 13849, Cz 7 Vád. Czenker Arnold 14538, Go 26 Goldstein Valeria 14537, Ja 14 Jacob Ferdinand 13864, Ja 19 Jacob Mihail 13863, Ja 2 Jacob Josif 13865, Ja 44 Jacobovits Andrei 13858.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

F. M. Násaud. Sürgősen jelentkeznie kell a revíziós bizottság előtt.

S. S. Oradea. Tessék talán a „Deutsches Volks Echo” című, Párizsban megjelenő folyóiratóból mutatvány számot kérni. Megrendelhető bármely ottani könyvkereskedés utján. Ha nem nyerne meg tetszését, meg lehet próbálni a Neue Weltbühne című folyóiratót. Az előfizetési árakat sajnos nem tudjuk.

HIRDETÉS AZ ÜZLETI LELEK: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Károly király nagy beszéde a román hadsereg feladatairól

A rossz időjárás miatt elmaradtak a Tecuciba tervezett felvonulások

Galati, október 24. A kedvezőtlen időjárás miatt Őfelsége, a király rendeletet adott ki, amelyben lemondotta a vasárnapra Tecuciba tervezett katonai felvonulást, melyen a hadgyakorlatokon résztvevő egységek vonultak volna el. Ennek megfelelően a királymanővereken résztvevő magasrangú katonatisztek a galati tiszti kaszinó dísztermében az uralkodó elnökletével bankettre ültek össze. Ez alkalommal Ciuperca tábornok, nemzetvédelmi miniszter nagy beszédet mondott.

A nemzetvédelmi miniszter beszédére Őfelsége, a király a következőket válaszolta:

— Az a tény, hogy e gyakorlatok alkalmával minden évben eljövök körötökbe, nemcsak a hagyomány kedvéért történik, de legfőképpen abból a hitből és szeretetből származik, amellyel hadseregem iránt viseltetem. Büszke vagyok arra a szerencsére, hogy köreitekben ezt a bizalmat és szeretetet a legkisebbtől a legnagyobbig tevékeny módon mutathattam meg.

— Ez a tény adta nekem azt a lelki erőt, hogy ma a hadsereg vezetésében elhatározó módon vegyek részt, mert bármennyit is tanul az ember könyvekből és akármilyen jó tanácsokat is kapjon tanácsosaitól, még sem vezethet az ember olyan biztonsággal és eredménnyel, mint-ha személyes tapasztalatból merít tanu-

ságot. Minden évben nagy örömem telik ezekben a napokban és ez az öröm lelki-
leg megerősít. Ilyenkor azt tapasztalom, hogy hadseregünk nagy haladást tesz, bár minden hadseregben vannak válságos pillanatok és lehet, hogy mi éppen ebben a pillanatban élünk. Ezért a hadsereg legfőbb vezetője köré tömörülve kell legyőznünk ezt a pillanatot bizalommal és férfiassággal. Azt a nagy munkát, melyet oly nagy hazafiúi lendülettel és szeretettel kezdett el a volt kormány és különösen Tatarercu volt miniszterelnök, ma gyorsabb ütemben és még tökéletesebb együttműködéssel kell együtt folytatnunk. Kérem hadseregem tagjait, hogy legyenek bizalommal vezetőik iránt és tökéletes lelki egyesüléssel vegyenek részt a munkában, mert a hadseregnek mindenekelőtt lélekre van szüksége. A most lefolyt hadgyakorlatok alkalmával ismételtén éreztem a hadsereg lelkének rendülését. Számítok rá a nehéz időkben. Éljen a román hadsereg!

Másodsorban pedig köszönetet mondok azokért a szavakért, melyeket Fiamról intéztek hozzám. Még vagyok győződve arról, hogy folytatni fogja ezeket a hagyományokat. Tudom, hogy ugyanazon szeretettel és bizalommal fogja e hagyományokat képviselni, akár csak én.

Őfelsége, a király beszédét a jelenlevők hatalmas éljenzéssel fogadták.

Használjon tiszta szesz-élesztőt

Mellőzze az egészségére ártalmas erjesztő anyagokat

Halálos autóbaleset áldozata lett Princz Imre szatmári gyáros és 19 éves menyasszonya

Szatmar, október 24. (Az Uj Kelet tud.) Az erdélyszerte ismert szatmári Princz nagyiparos családot, borzalmas csapás érte. Csak nemrég, néhány hónappal ezelőtt érte Olaszországban autóbaleset a Kolozsváron lakó Princz Endrét, aki könnyebb sérülések árán menekült meg. Ezúttal azonban vézetes autókatasztrófa érte a Princz család egyik fiatal tagját, a 31 éves Princz Imre mérnököt, aki 19 éves menyasszonyával, a feltűnő szépségű Berger Zsófiával Dodge-típusú autóján hajnalban indult el Szatmárról Berger Zsófi anyjának Nagykároly közelében lévő birtokára.

Princzek reggel fél hatkor értek a Nagykároly közelében lévő Szentháromság kápolnához, ahol a vasúti sínek átszelik az országutat. Az autó lezárva találta a sorompót. Princz Imre egy darabig várt, azután mellékutat keresve, megindította az autót a sorompó megkerülésével. Abban a pillanatban, amint az autó az országúton keresztül akart robogni, hirtelen feltűnt a szürkületben a nagykárolyi zilahai személyvonat, amely derékba kapta az autót és a szó szoros értelmében pozdorjává morzsolta. Az összeütközés pillanatában az autó mindkét ajtaja kinyílt és két utasa közvetlenül a vonat elé zuhant. A mozdony kerekei borzalmasan összeroncolták a fiatalpárt. Mindkettő nyörnyet halt. Berger Zsófia borzalmasan összeroncolt holtteste mellett találták meg értékes briliáns gyűrűjét, amely lemezgett ujjáról elgurult.

Berger Zsófia dúsgazdag nagykárolyi földbirtokos család egyetlen leánya. A feltűnő szépségű fiatal lány szombaton Szatmáron volt, ahol este völgyéne társaságában az Ujságíróklubban szórakozott, majd hajnalban utnak indultak autójával, hogy a vasárnapot Bergerék birtokán töltsék el.

A borzalmasan összeroncolt holttestet koporsóba tették és hétfőn délután temették el Nagykárolyban óriási részvét mellett.

A szerencsétlenül járt Princz Imre szülei, Princz Ármán a szatmári statusquo hitközség elnöke és felesége vasárnap érkezett meg Tolcsvárról, ahol szüreteltek. Megérkezésük után értesültek a fiukat ért borzalmas szerencsétlenségről.

Még a vasárnapi nap folyamán telefonon értesítették Princz Imre Kolozsváron lakó két unokafivérét: Princz Endrét és Princz Miklóst, akik nyomban Nagykárolyba utaztak.

A szerencsétlenséggel kapcsolatban könnyen vézetessé válható autóbaleset történt. Edelmann Sándor szatmári olajgyáros, aki Princz Imrének jó barátja volt, a tragédia hírére néhány barátjával autóba ült és a szerencsétlenség színelhelyére robotott. Utközben kocsijának motorja kigyulladt. A bennülők kiugrottak az égő kocsiból, amely porrá égett, míg utasai megmenekültek.

— Alfelügyelőséggé minősítették át a nagyváradi munkügyi felügyelőséget, a szatmári pedig megszüntették. Egy rendelettervny értelmében az ország területén mindössze tíz munkügyi felügyelőség működhet a tartományi székhelyeken. Ugyancz a rendelet a nagyváradi munkügyi felügyelőséget alfelügyelőséggé minősítette, a szatmári felügyelőséget pedig megszüntette.

— Tokió keleti része 1925 óta állandóan süllyed. Tokióból jelentik: Naomi Miyabe tanár, a tokiói egyetem geológusa, a legújabb mérések alapján megállapította, hogy Tokió keleti része az 1923-as földrengés-szerencsétlenség óta 11 és fél centimétert süllyedt és a főváros legalacsonyabb fekvő kerületeinek színvonala most már 22 és fél centiméterrel van a tenger színe alatt.

— London számokban. Londonból jelentik: A londoni városháza kiadásában most jelent meg egy vaskos kötet, amely érdekes számokban ismerteti London életét. Eszerint London lakossága 8,233.941 fő, de ez állandóan növekszik, mert átlag naponta 122 házasságot kötnek és évenként körülbelül 55.000 születés történik az angol fővárosban. A házasságok átlagos száma évenként 50.000. Több, mint egymillió ember áll alkalmazásban a kereskedelemben és 120.000 az étermi alkalmazottak száma. A város utjainak összhosszúsága 2325 mérföld, közel 3600 kilométer, ami megfelel a Londont Uj-Foundlandától elválasztó távolságnak. A londoniak átlagosan naponta csak három és egynegyed óra hosszat élvezhetik a napsütést, viszont évenként 187 esős és 42 ködös nap van. Minden esztendőben átlag 57.000 embert ér közlekedési baleset és ugyancsak átlagos számításban 43.000 a kórházi, 28.000 az elmegyógyintézeti ápoltak száma és több, mint 17.000 embert állítanak elő minden esztendőben a rendőrszobákra botrányos részegség miatt.

Capitol Mozdó

HOLNAP, SZERDÁN NAGY PREMIER!!!

Grace Moore

legújabb világfilmje:

A riói szerenád

MA UTOLJÁRA: SENORITA — DOROTHY LAMOUR.

Nem hoztak lényegesebb eltolódást a franciaországi szenátorválasztások

A házfelosztás kérdése foglalkoztatja a francia politikai köröket

Párizs, október 24. Franciaország tegnap szenátorokat választott. Eddig 79 körzet eredményei ismeretesek. Két szavazási menet után a köztársaságiak 16 helyet szereztek (2 új), a baloldali köztársaságiak 10 helyet (3 új), a radikális függetlenek 11 helyet (6 új), a radikális szocialisták 31 mandátumot szereztek eddig (6 új), a szocialista és köztársasági unió 3 (1 új), szocialisták 4 (2 új). A harmadik választási menetre marad 17 kerület. Az eredmények alapján kisebb jobboldali középtorlódás állapítható meg. A kormány tagjaiból újra megválasztották Sarrautot és Gueillét. A volt miniszterekből Fabryt, Pernetet és másokat.

Egyidejű párizsi jelentés szerint, francia politikai köröket a kamarai felosztás kérdése foglalkoztatja. Általában az a vélemény, hogy az utóbbi időben a külpolitikai helyzet, de a békeállapotok is olyan változásokon mentek keresztül, melyek szükségessé teszik a kamara felosztását és az új választások elrendelését. A jobboldali, a mérsékelt, a közép és radikális polgári pártok a felosztást a baloldaliak és a szélsőbaloldaliak a mandátum határidejének bevárását követelik.

Beavatottak szerint magában a kormány kebelében is eltérőek a vélemények. Daladier, Bonnet, Chautemps és Marchandea a felosztás mellett, a többiek általában ellene vannak. A Matin azt írja, hogy Daladier a szenátorválasztásokat akarja bevárni és utána nagygyűlésre hívja össze a radikális párt intézőbizottságát, ahol dönteni fognak a további tendenciákról.

Rómából jelentik, David Leon francia kommunista képviselőt az olasz hatóságok, tekintettel arra, hogy utlevél nélkül akart Olaszországba beutazni, letartóztatták és fogságba vetették.

Az ujonnan átrendezett üzletünkben

dus választék órákban, briliáns-
gyémánt, arany- és ezüstművekben.

Nagy árleszállítás

aranyórákat, tört ékszereket napi áron veszünk. ORLOW óra- és ékszerüzlet. Főpostával szemben.

Hatóságilag engedélyezett

végeladás szövet- és bélés árukban SILESIA

TIMISOARA I., STRADA VASILE ALEXANDRII No. 8.

SPORT

Meglepetések nélkül, harminc gól esett a Nemzeti Bajnokság hetedik fordulóján

A Ripensia hét gólt rugott a Sportul Studentesc, az FC Carpați kitérően tartja magát

Ciuj, október 24. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság hetedik fordulóján nem hozott különösebb meglepetést. A sáros, nehéz talajon játszott mérkőzések közül a Ripensia nagygyőzelme győzelme a nemrégben még élen levő bucaresti diákegyüttes ellen és a magyarányai FC Carpați kitűnő szereplése emelkedik ki. A mérkőzések eredményei a következők:

Nemzeti Bajnokság A)

Bucuresti. Venus—Victoria 3:1 (1:1). Öt-ezer néző, vezette P. Kroner.

Bucuresti. Juventus—Gloria 4:0 (1:0). Vezetette P. Vasile.

Timisoara. Ripensia—Sportul Studentesc 7:0 (2:0). Ezer néző, C. Radulescu.

Arad. AMTE—Kintzi 5:3 (3:1). Kétezer néző, Huniade.

Nagybánya. FC Carpați—FC Rapid 2:2 (1:0). Kétezer néző, V. V. A.

Ploesti. Tricolor—UDR 2:1 (2:0). Ezer-ötven néző, E. Kroner.

A Nemzeti Bajnokság állása:

1. Venus	7	4	3	0	20:7	11
2. Ripensia	7	8	3	1	21:12	9
3. FC Carpați	7	3	3	1	13:11	9
4. Juventus	7	4	0	3	17:10	8
5. AMTE	7	3	1	3	17:20	7
6. FC Rapid	7	2	3	2	10:6	7
7. Victoria	7	3	0	4	14:12	6
8. Tricolor	7	3	0	4	8:13	6
9. Sportul Studentesc	7	2	2	3	11:16	6
10. UDR	7	1	4	2	7:10	6
11. Kintzi	7	1	3	3	13:19	5
12. Gloria	7	1	2	4	7:17	4

Nemzeti Bajnokság B)

Nyugati csoport — Északi csoport:

Nagyvárad, Törökös—Universitatea 2:0 (0:0).

Aranygyöngy. Sódromyipar—Olimpia 1:0 (1:0).

Marosvásárhely. Mures—Monopol 4:0 (2:0).
Nagyvárad. Crisana—Victoria 1:0 (0:0).
Nagyvárad. HTV—Tricolor 3:2 (1:2).

Déli csoport:

Nagyvárad. NAC—Vulturii 10:0 (4:0).
Lupény. TMAC—Minerul 2:1 (1:0).

Gyulafehérvár. Unirea—Soimii 2:2 (2:1).
Pisid. CFR—Juni 2:0 (1:0).

Orsiava. Rovine Grivița—Crai Iovan 2:0 (1:0).

Életjel csoport — Déli csoport:

Elmaradtak: Unirea Tricolor—Turda, Telefon Club—Mioveni, Prahova—AC Constanta mérkőzések.

Brassó. Makkabi—ACFR 5:3 (2:1).
Erdély. Dacia Unirea—Franco Romana 2:2 (2:0).

Északi csoport:

Galatin a Textila—DVA mérkőzés az őszi hadgyakorlatok miatt elmaradt.

Kisvárad. Sporting—Mihai Viteazul 3:1 (1:0).

Esz. Gloria—Victoria CFR 9:1 (3:0).

Tighina. Dragos Voda—Traian 3:2 (3:1).

Csernovic. Jahn—HLA 4:2 (3:2).

KÜLFÖLD

Amszterdám. Kontinens válogatott—Hollandia B) 1:1 (0:0). A szerdán Londonban játszó Kontinens válogatott nem játszott megnyugtató módon.

Cardiff. Wales—Anglia 4:2 (2:2). A Kontinens ellen játszó angol válogatott veresége a Birodalmi Kupáért meglepetés. 55 ezer néző.

Budapest. A magyar nemzeti bajnokság vasárnapi mérkőzéseinek eredményei a következők: Ferencváros—Erdőfok 2:1 (1:0), Hungaria—Szolnoki MÁV 4:2 (3:2), Szolnokon. Szikretaxi—SSE 3:2 (1:1), Phöbus—Bocskai 3:1 (3:1), Nemzeti—Elektromos 1:1 (1:0), Kispst—Zugló 3:2 (1:1).

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Ma este is: Nem leszek hálátlan

Szilágyi László és Márkus Alfréd őszinte nagy sikerrel bemutatott új operettje, a Nem leszek hálátlan ma este is szerepel a

színház műsorán. Vasárnap este kilenckor lesz azután a nagyszerű újdonság legközelebbi előadása.

Hatodik emelet: huszonegyedszer Julia: negyvenedszer

A múlt évad két bombasikerű újdonsága, a Hatodik emelet és a Julia szerepel szerdán, illetve csütörtökön este a színház műsorán. A két felújítás érdekességét fokozza, hogy új betanulásban és új szereposztásban kerül

nek most színre. A Hatodik emeletet eddig husz telt ház avatta a múlt évad egyik leg-sikeresebb vígjátékává, Abrahám Pál nagyoperettjének, a Juliának pedig most lesz a negyvenedik előadása.

Fűszer és Csemege

Hetek óta folynak az előadások a Fűszer és Csemege bemutatására. Csathó Kálmának ez a nagyszerű vígjátéka nyerte el az esztendő legjobb darabjának jutalmazására kitűzött Vojnits díjat. A darab sikere valóban érthető. A kereskedő társadalom, s a földbirtokos és hivatalnok osztály ellentétét állítja elének ez a remek, mai korrajz, hadat üzenve annak az ódon felfogásnak, mintha a kereskedő pályája nem volna éppoly „uri” foglalkozás, mint az utóbbiak.

„Nem vagy jó kereskedő, mert nem vagy uriember!” — Ezt az igazságot vágja a darab hősnője urhatnám bátyja szemébe. Csathó Kálmán a maga tételét óriási apparátus vígjátékban bizonyítja be, amelyben a társulatnak, még pedig úgy a prózái, mint az operettgyűltesnek szinte valamennyi tagja jobbnál-jobb szerephez jutott. A darab kiállítás külön látványosság, a második felvonásban egy világvárosi fűszer és csemege kereskedés teljes belső élete tárul a néző elé.

HETI MŰSOR:

Kedd fél 9: Nem leszek hálátlan. (Ötödször.)

Szerda fél 9: Hatodik emelet. (Alfred Ghery nagyszerű vígjátékának felújítása, Helldai Jenő fordításában, részben új szereposztással. Főszereplők: Fényes Alice, Erényi Böske, Beness Ilona, Rajnai Elli, Paál Magda, Báza Éva, Tóth Elek, Nagy István, Jenai János, Deésy Jenő, Szabados Árpád, stb.)

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

A legnatasosabb békefilm! Az erődítmény. (Biocada). A mai Spanyolországi beháború képei peregnék le a néző előtt, amelynek keretében egy nagy szerelem játszódik le, kékem igazalma aknamunkájában. Főszerepekben: Madeleine Carroll és Henry Fonda. Számozott helyek. Telefon 37-05.

A MUNKAS MOZGÓ MŰSORA:

Szenzációs dupla műsor:
I. Intermezzo. Énekes kalandorfilm. Főszerepekben: Terri Rudolph és Albrecht Schönhals. II. Vége a válságnak (Nicole). Pazar rendezési filmslágere. Robert Sidomak regénye nyomán. Főszerepekben: Albert Préjean és Danielle Darrieux. III. Journal. Kív. műsor: A kínai bandi-

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hatalmas műsor! I. London terror alatt. A legsodálatosabb film, megrázó szenzációkkal. Fritz Kortner és Charles Farrell. II. Sherlock Holmes. Detektív film-szenzáció. William Powell és Ginger Rogers. III—IV. Híradó és Micky Maus.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Hajszja az arany után. Kertész Mihály, a „41-es brigád” világhíri rendezőjének legújabb, mindent felülmúló alakítása, végig színes, csodás felvételekkel. Igaz-mas film a kaliforniai őslakók és az aranykeresők között. Főszerepekben:

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Premier! Dorothy Lamour, a gyönyörű tim-dérszépüli filmszínésznő legújabb filmje: „Senorita”. A film előtt: Micky Maus.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Ujjé, a hegyekben nagyszerű. Stan és Bran világhíri komikusok szenzációs vígjátéka, melynek minden egyes jelenete valóságos nevetőorkánt vált ki a nézőkből.

Léb Ödön a Haggibbor sportegyesület új elnöke

Nagy érdeklődéssel mellett tartotta a Haggibbor 18-ik évi tisztújító közgyűlését

Ciuj, október 24. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délelőtt 11 órára zsúfolásig megtelt a neolog iskola nagyterme, ahol a Haggibbor sportegyesület 18. évi tisztújító közgyűlését tartotta. A Haggibbor lelépő vezetősége fontosnak tartotta az elnök tiszt betöltését és erre kellő előkészítés után Léb Ödönt ajánlotta, amit a közgyűlés nagy lelkesedéssel egyhangúlag a Haggibbor élére emelt.

Léb Ödön személyében az elnöki tiszt betöltésére a legmegfelelőbb személyre esett a Haggibbor választása. Tekintélye, munkakészsége, páratlan ügyösága és felkészültsége révén a Haggibbor elnökválsága a legmegnyugtatóbb módon nyert megoldást.

A közgyűlést a királyhimmusz akkordjái vezették be, majd az elhunyt Mária királyné emlékére kétperces gyászszímet következett.

Hermann Lajos dr ügyvezető elnök az első felszólaló, aki nagy vonalokban ismertette a Haggibbor elmúlt évi történetét. Beszámolójának végén sajnálattal állapította meg, hogy a Haggibbor még ma sem részben a zsidó társadalom megfelelő támogatásban. Jelenti, hogy a mostoha körülmények dacára a Haggibbor az elmúlt évben több mint 500 sportoló tagot foglalkoztatott.

Spiegel Ákos pénztári, Mózes Hermann ellenőri jelentést terjeszt elő, majd Deutsch József Kfar Hamakkabi referens közli, hogy a Haggibbor az elmúlt évben a kedvezőtlen adottságok közepette is 5144 lejt hozott fel a Kfar Hamakkabi alap javára.

Kézzer Ödön dr a sportambulancia nevében terjeszt elő jelentést. Kiemeli a sportambulancia fontosságát, amelynek hívatása a zsidó ifjúság sportolását orvosilag ellenőrizni. Közönetet mond a Zsidókörház igazgatóságának az ambulanciának nyújtott hajlékért és segítségért, Róth Marcell docensnek és dr Herskovits röntgenológus orvosnak.

Ezután az egyes szakosztályok jelentéseire került sor, amelyekből kibontakozott a Haggibbor elmúlt évi gazdag sporttevékenysége: a futballszakosztály nevében Rosner Dávid, sakk: Schwartz Hermann, vívó: Mózes Hermann, teke: Berkovics Imre, turista: Sipos István, torna: Fodor Ernő, asztalitenisz: Deutsch József, tenisz: Schwartz Hermann és végül az uszós szakosztály nevében Diamantstein Ernő terjesztettek elő jelentést. A jelentésekhez történt hozzászólások után Heller József dr kulturbizottság alakítását javasolja, a szellemi nevelés kez-

deményezésére és irányítására. A közgyűlés nagy lelkesedéssel járul hozzá a javaslatokhoz és Heller dr-t bízta meg annak megvalósításával.

Schwartz Miksa mond végül beszédet, amelyben a zsidó sport eredeti célkitűzéseit foglalja röviden és határozatosan össze. A lelépő vezetőség nevében felolvassa azon sportolók névsorát, akik az elmúlt évben kiemelkedtek a nagyszámú Haggibbor sportolói-gárdából. Ezek részére emlékdíplomat nyújt át. Kitérítésben részesültek:

Blattner Magda, Grünwald Éva, Benedek Kató, Sebestyén Endre, Sebestyén Gyuri, Golstein Aliz, Robert György, Meiszer Tibor, Meiszer Ernő, Beck Sándor, Ellás Tibor, dr Herskovits Béla, Hirsch Edít, Schwartz István, Grün Ernő, Nóti József, Nóti Károly, Keszler Sándor, Keszler Imre, Rosmann Tibor, Fisch Zoltán, Elati Egon, Moskovits Arnold, Rosner Dávid, Gara Imre, Raffael Lajos, Riesler László, Katz László, Sternberg Jenő, R. Erdős Lilly, Schwartz Klári, Radó György, Weisz Miksa, Simon József, Reiter Jenő, Schwartz Henrik, Berkovics Imre, Abraham Jenő, Schwartz Jenő, Baruch Teréz, Schenk József, Erős László, Friedmann Piri, Hoffmann Márta, Halász Noemi, Fodor Ernő, Mihály Tivadar, Nuszbacher Jalkov, dr Neumann Albert, ing. Sebestyén Ödön, Schwartz Hermann, Mózes Hermann, Mandel Magda, Belkányi Vera, Sipos István, Molnár Éva és Heves Marianne.

Hermann Lajos dr a vezetőség nevében emlékéremmel tünteti ki a működésétől visszalepő Keszler Ignácot, aki 13 éve lelkes, fáradhatatlan vezetője a Haggibbornak. A közgyűlés végetnemelő ovációja közben Keszler Ignác meghatódva mond köszönetet. A felmentés megadása után Sándor Samu körelnök köszönetet mond a lelépő vezetőségnek. Jelölőbizottságot küld ki, amelynek nevében Schwartz Miksa előterjeszti az új vezetőség névsorát, amelyet a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel vesz tudomásul. Az új vezetőség nagyrészt a régi vezetőket egyesíti magában.

Hermann Lajos dr ügyvezető mond köszönetet a távollévő elnök és a megválasztott vezetőség nevében. A közgyűlés a Hatikvah elnevelésével ért véget.

A Haggibbor megválasztott teljes vezetőségének névsorát egyik közeli számunkban közöljük.

APRÓHIRDETÉSEK

FÜGGÖNY, ágyterítő, asztalterítő, motívok, vitrage-ok valódi vert csipkéből KIVANT MÉRLETBEN) garaiok GURI-GURI felszereléssel, vitragzalag: DER-BESC függöny-kellékszaktüzletben. Gólya-áruház feletti emeleten.

Brassóban kitérően bevezetett hotel-penzió családi okok miatt modern bútorokkal, új berendezéssel, teljes felszereléssel, jutányosan eladó. 15 szoba, hideg-melegvíz, fürdőszobák. A város központjában. Cim a kiadóban.

Ha Brassóban házat vagy telket akar venni vagy eladni, forduljon bizalommal Vasas építési vállalkozóhoz, ahol szakszerű felvilágosításban részesül. Str. Gh. Lazar 9/a. Nivea-gyár mellett.

Urleányok, akik rövid idő alatt iparművészetet, virágkészítést, ruha- és szőnyegszöveget akarnak elsajátítani gondos felügyelettel, orth. ur. ellátást kaphatnak. Oradea Globus, Str. Coganiceanu 8.

Lakásféregtelenítésket tökéletes eredménnyel eszközöl Paragáz-osztályunk. Teljes szagtalanítás. „Polynea” kémiai laboratórium, Str. Consiliul Național 3.

Könyvek felfektetését, könyvelési restancák feldolgozását, órátkönyvelést vállal iparvállalat főkönyvelője. Megkereséseket „Könyvszakértő” jellegre a kiadóba kér.

Különbejárato, csinosan bútorozott szoba a Mihai Viteazul mellett kiadó. Ugyanott esetleg kőser koszt is kapható. Cim a kiadóban.

Autorizált könyvelő olcsón vállalja hivatalos könyvelő felfektetését és vezetését kis-kereskedők, kisiparosok részére. Cim a kiadóhivatalban.

JAHRZETTABLA alumíniumból készített, kisalak, egyszemélyes 150 lej, kétszemélyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum közlendő. Eoros papirkereskedés, Ciuj.

Bordás csöveket (öntöttvas) 2 colos flancs-nival, nagyobb tételben keresek megvételre. S. Kálmán Timisoara, Str. Tröbl 2. Telefon 10-65.

Fiatall urinó, német, francia, olasz, angol nyelvismerettel, anyahelyettesi, társalkodónői, vagy titkárnői állást keres. „Szerény” jellegre a kiadóba kér ajánlatokat.

Hírlait elő ponty kapható. Weisz, T. Vladimirescu No. 6. Telefon 32-88.

Megvételre kerestetik jókarban levő fél-stabil lokomobil 50—60 HP, lehetőleg kondenzátorral. Ajánlatok Martin Fromm Pli Brasov címre kéretnek.

Rentabilis képviselőt keres megfelelő tőkével rendelkező üzletember. A Klein Oradea, Str. M. Pompiliu 3.

Bútorozott szoba kiadó november elsejére. Cim: Blum, Mihai Viteazul 32. Kiadó különbejárato bútorozott szoba. Str. Radu 9, emelet balra.

Katonavisit bérkereskedőség állást keres. Vidékre is megy. Megkereséseket „Azonnalra” a kiadóba kér.

KÖZGAZDASÁG

A régi adóhátralékok kedvezményes befizetési határidejét 1939 március 31-ig hosszabbítja meg a pénzügyminiszter

Bucuresti, október 24. A pénzügyminiszter rendeletét készített a régi adóhátralékok kedvezményes befizetési határidejének 1939 március 31-ig történő meghosszabbítására, amely határidő szeptember 30-án lejárt. A rendeletét

szintén az 1932. évi előtti bírságok és adóhátralékok továbbra is adóbónokkal, vagy 1935. évi 3 százalékos Consolidarea kötvényekkel fizethetők, az 1933. április 1-i költségvetési törvény mellékletében megállapított rendelkezések szerint.

December 1-ig nem rónak ki hírságot a pénzügyi ellenőrző közegek

Bucuresti, október 24. A bukaresti Kereskedelmi és Iparkamara memorandumot intézett a pénzügyminiszterhez, a pénzügyi közegek tömeges adó- és illetékhatóságai ügyében. A memorandumban rámutatnak arra, hogy a legtöbb megbírságot vállalatnál a könyvelési és illetékkezesi restanciák azért keletkeztek, mert az irrodaszemélyzet egyrészt a kötelező nyári szabadságon volt, ezt követően pe-

dig a személyzet egyrészt hadgyakorlatra hívták be. A pénzügyminiszter méltányolta a memorandum megállapításait és elrendelte, hogy a pénzügyi közegek — ellenőrzésük során — törekedjenek arra, hogy a vállalatok a hiányzó adó- és illetékrestanciáikat fájó év december 1-ig pótolják, de ilyen esetekben kivágási jegyzőkönyvekkel ne vegyenék fel.

A június 30. előtt Palesztinába és Szíriába kiadott importengedélyek nem érvényesek. Az exportot irányító igazgatóság rendeletet adott ki, amely szerint az 1938. június 30. előtt: citrom, narancs, grapefruit és banán (vámtarifa 396—396. és 400 tételei) Palesztinából történő importjára kiadott, de ki nem használt importengedélyek érvényüket veszítik, mivel azok az ez év október 1-én megkötött román-palesztinai külkereskedelmi egyezmény feltételeinek nem felelnek meg. Hasonlóképpen érvényüket veszítették a Szíriára — bármilyen áru — kiadott importengedélyek is, kivéve a gyaptra adott ilyen engedélyeket. A megsemmisített engedélyek helyett az októberi évnegyed kvótái keretében adnak ki új engedélyeket.

Csehszlovákia megkapta az angol kölcsön tizmillió fontos előlegét. Az angol kormány utasította a Bank of England-et, hogy az angol kincstári letétek terhére Csehszlovákiának tizmillió fontos fizessen ki. Ez a tizmillió fontos a tervezett 30 millió fontos angol kölcsön előlege. A kölcsön kibocsátását egyébként decemberre tervezik.

A Legfőbb Kartellbizottság elotti vádat emelték az üvegkartell ellen, a Kartell-törvény rendelkezéseinek betartása miatt. A Románia című lap jelentése szerint a nemzetgazdasági minisztérium elhatározta, hogy szigorú intézkedéseket fogantat az üvegkartell ellen és ezért az üvegkartell a legfelsőbb kartellbizottság, mint fegyelmi bíróság elé utalja. A minisztériumhoz érkezett panaszok szerint az üvegkartell a következőkkel szegte meg a kartell-törvény intézkedéseit: 1. Korlátozta az üvegtermelést és az üveg forgalmát minden jogos indoklás nélkül és éppen a földény idején szüntette be hatáti időtartamra a termelést. 2. Nem tartotta magát a kartell működésének szabályaihoz és olyan kartellmegállapo-

dásokat kötött, amelyekről nem értesítette a minisztériumot. 3. Titkos módon működött legalább is attól az időponttól kezdve, hogy a kartellbe beléptek a scéni és a torlai gyárak is, mert ezek belépését már csak akkor tudták a minisztériummal, amikor a minisztériumhoz tiltakozások érkeztek az üvegarak emelkedése miatt. 4. Nem tartotta be a minisztériummal szembeni kötelezettségeit. A Legfelsőbb Kartellbizottság véleményezése alapján dönt majd a minisztérium afelől, hogy az üvegkartell milyen büntetéssel sújtja.

A befizetési kötelezettségek december 1-ig 90 százalékos kedvezményes befizetési határidővel. A Munkásbiztosító központi vezetősége rendeletet küldött a kerületi pénztárakhoz, amelyben elrendelte, hogy a bélyegek hiánya miatt kirótt bírságok 90 százaléka hivatalból elengedhetők, ha a megbírságot cég december 1-ig a bélyeghátralékot beragasztja és a kirótt bírság tíz százalékát készpénzben befizeti. A befizetés alkalmával igazolni kell, hogy az illető cég jelenleg sincs semmiféle hátralékban a Munkásbiztosítónál.

A CFE vaucaufolyamai november hónapra. A CFE igazgatósága legújabb rendeletében november hónapra a következő valutafolyamokat állapította meg: Egyiptomi font 696.60 lej, holland forint 77.91 lej, dinár 3.08 lej, marka 39.39 lej, belgas 24.25 lej, pengő 27.27 lej, török lira 83.83 lej, angol font 679.48 lej, olasz lira 7.24 lej, dollár 143.35 lej, aranydollár 233.01 lej, francia frank 3.84 lej, csehszlovák 4.85 lej, lewa 1.31 lej, palesztinai font 680.17 lej, zloty 26.55 lej, svájci frank 32.47 lej, aranyfrank 44.97 lej, orosz rubel 19.04 lej.

A kormány külföldi bór- és textilárak exportját tiltotta be. A Hivatalos Lap legutóbbi számában rendeletét jelent meg, amelynek alapján a kormány az alább felsorolt vámtarifafételek szerinti bór- és textilárak exportját teljesen betiltotta. A nem exportálható árak vámtarifafételei a következők: ex. 75, 84—90, ex. 100, 103, 105—113, 116, ex. 117, ex. 118, 121—123, 133, 134—137, 140—146, 151—154, 372, 376, 379—380, 385, 386, 462—469, 470, 471—477, 479—486, 500, 501, 505, 506—507, 508—515, 516—517, 518—522, 524—527, 529—530, 532, 546a, 1758—1759, 1761—1778. A rendelet azonnal életbelépett és ugyanakkor hatályon kívül helyezték az ezekkel kapcsolatos 1938. szeptember 26-iki 3327. számú miniszteri rendeletet is.

Cadum kenőcs minden bőrbetegség ellen

A bőr betegségei okozta fájdalmakat könnyen megszüntetheti, ha idejében használ Cadum kenőcsöt. Azonnal elmulasztja a viszketést, enyhíti és gyógyítja a bőr bármely irritációját vagy gyulladást. Ugyancsak felülmúlhatatlan kiütés, sebek, ótvár, csalánkiütés, aranyér, rüh, bőrhámítás és égési sebek ellen.

Átszervezik a kereskedelmi attaséi testületet. A nemzetvédelmi minisztérium szabályzatot dolgozott ki a kereskedelmi attaséi testület átszervezésére. Az új szabályzat szerint az egyes követések és konzulátusok mellett működő kereskedelmi attasék — az eddigi tevékenységük mellett, — kötelesek részt venni abban a propagandában is, amelyeket az érdekelt szervek indítanak be a külföldön a román áruk, valamint furdóhelyek érdekében. E célra a nemzetgazdasági minisztérium külön kurzusokat rendez ujjman kinevezendő kereskedelmi attasék számára.

Elhalasztották a román-német külkereskedelmi tárgyalásokat. A német kormány néhány héttel ezelőtti értesítése alapján a kormány megtagadta az előkészületeket a román-német külkereskedelmi tárgyalásokra, amelyeket november elejére terveztek Bucurestiben. A német kormány most újabb értesítést küldött, amely szerint a német delegáció csak később tud jönni, mivel jelenleg Jugoszláviában tárgyal.

A gyógyszerészek és droguisták harcában a Semmitőszék dönt. A droguisták és gyógyszerészek között évek óta dúló vita a Semmitőszék elé került. Ugyanis a böhari Gyógyszeresegyesület próbapert indított a droguisták ellen, annak megállapítására, hogy a droguisták árusíthatnák-e gyógyszerkülönlegességeket. A keresetben hivatkoztak arra, hogy az egészségügyi minisztérium a Gyógyszeresegyesület ilyen irányú kérését elutasította, azzal az indoklással, hogy nincs törvényes alap arra, hogy a droguisták ne árusítsák ezeket a specialitásokat. A nagyváradi tábla — azonos indoklással — szintén elutasította a gyógyszerészek keresetét és így az ügy felfolyamodással a Semmitőszék elé került. A Semmitőszék III. szekciója a közeli napokban dönt a felfolyamodás felett, amikor is el fog dönteni a gyógyszerészek és droguisták régi harca.

Gyomor- és bélbetegségek ellen

Gastro-D

hető Császár gyógyszerében Bucuresti, Cal. Victoriei 124

Kapható minden gyógyszerárban és droguériában, vagy megrendelhető

A POZSONYI ZSIDÓ UCCA

Irtá: SZABÓ IMRE

(21)

— Tóra — kezdte fontoskodva. Mit jelent ez a szó? Tanítást. Tehát eredeti formájában nem is volt egyéb, mint törvények és vallási szabványok gyűjteménye, amihez később történelmi részeket csatoltak. Ma már tudjuk, hogy különböző forrásokból állították össze, valószínűleg Ezra maga dolgozott rajta, vagy talán valamelyik kortársa. A sok helyről származó kézirat oka a sok ellentmondásnak, amit már a Talmud bölcsei is észrevettek. Nem azért mondom, mintha ez valamit levonna a könyv értékéből, de semmiesetre sem modern dolog azt hinni, hogy az égből hullott le, ahogy azt a midrások nyomán elképzeljük. És Eszter könyve és purim! Ma már kikutatták, hogy nem egyéb, érdekes novellánál, amit jóval a rendes időszámítás előtti évszázadokban írtak és pedig azért, hogy a zsidóság elnyomóinak kiérdemelt sorsát mutassák szimbolikusan. A bosszu könyve. Ha elolvassa az ember a végét, szinte mosolyognia kell! Hetvenöt ezer férfit kaszaboltak le... A könyv egyébként nem is vallási célokra készült, hiszen egyszer sem fordul elő benne isten neve. No aztán, mi az, hogy purim? A könyv szerint „pur“ annyit jelent, mint sorsvetés, mert azon a napon, amikor Hámán sorsa eldőlt, a zsidók megszabadultak. De nem találtak nyelvet a régiak között, amelyben „pur“ akár sorsvetést, akár sorsot jelentett volna. A purim valószínűleg egészen régi keletű és a tudomány ma még nem ismeri az eredetét. Annyi valószínű csak, hogy a babilóniai száműzetésben vettük át szent könyveink közé.

A tudakos dolgok nem leptek meg különösen. Cohen ur is mondott ilyesmit a maga tartózkodó, tudományos módján, de a Biblia ősi tisztasága iránt érzett respektussal. Kalman Preiss azonban pestiesen mondotta ezeket, cinikusan, tréfás állel és emiatt nem jöhettem kontaktusba vele. Szörnyen megbántam, hogy Kati Frankl házának falai között, péntek szent estjén mehetett végbe ez a profanizálás.

Preiss nem hagyta annyiban. Beszélt a zsidó imákról. Hogy milyen indítékok hozták létre azokat, általában milyen tiszteletreméltóan unalmasok, milyen iskolások és milyen kevés közillik éri el a jobb szoltárok fenségét. Aztán csunya dolgot csinált, ami miatt felállottam és elhagytam a lakást.

Kivette cigarettá-tárcáját és rágyújtott. Elsápadtunk.

Abeles átvette Sancho Pansa szerepét. — Kolosszális fickó vagy, Kálmán — csacsenolt. Nehezen várom, hogy spirituszba tegyenek.

Siri csend követte e szavakat. Kalman Preiss a fojtott hallgatás közepette morál-prédikációt tartott.

— Nem értem ezt a nagy megdöbbenést. Mi bűn lehet abban, ha az ember kicsit nikotinezik szombat előestjén? A Tóra eltiltotta ugyan a tűzrakást szombaton, de az akkor volt, amikor ezt nehéz munkával lehetett megcselekedni. Ki gondolt akkor a gyufára, amit kész élvezet meggyújtani és ki gondolt a dohány leveleire, amit paradicsomi gyönyör mellre szívni? A szombati dohányzást bizonyára azért nem rendelték el elődeink, mert nem ismerték ennek az áldott-keserves növénynek ünnepi bódulatát. Bár csak le tudnék szokni róla — tette hozzá fanyarul.

A tompa elfogódottság részben oldódott csak

fel. Preiss azonban még azt is ki akarta próbálni, hogy mennyire győzte meg a társaságot.

— Nesze — és átadta a cigarettát Abelesnek. Szippants és kináld meg a többieket. Lássuk, felvilágosító előadásom után, ki maradt meg barmikvefiunak és ki nőtte ki magát emberré?

Fogas dilemma volt.

Abeles nagyot huzott és átadta a cigarettát a mellette ülő szobatársnak, Paskesz Pinkásznak, aki pillanatig habozott, majd kezébe vette és szájaéhoz emelte. Nem láttam, szippantott-e, mert előtött a megszeppenülés fájdalma és közhözés nélkül elhagytam lakásomat, ahová félóra mulva tértem vissza, amikor „vendégeim“ már eltávoztak. Még háborgott bennem az önvád, hogy nem hagytam el a szobát mindjárt a „biblia-kritika“ után, ha már ildomosságból nem utasíthattam ki őket.

Minden haragomat kiöntöttem Pinkászra, aki szóltalanul, mint egy tuzok, gubbasztott a Biblia fölé.

Kitéptem kezéből a könyvet és fellapoztam azt a részt, ahol szó vagyon a zsidóknak a moabita lányok által való elcsábításáról. „Jött egy férfi Izrael gyermekei közül és Mózes színe elé hozta a midjanita nőt, testvérei közé és a gyülekezet elé. Amikor pedig Pinchas, Eleázár fia, aki viszont fia volt Áronnak, ezt meglátta, felkelt a gyülekezetből, dardát ragadott és az izraelita férfi után annak sátrába ment és keresztül szurta kettőjüket. Ekkor pedig elhárult a csapás Izrael gyermekei felől.“

Fennhangon kellett elolvasnia, aztán megleckéztettem.

— Tudja miért csinálta ezt Pinchas?

— Igen! Hogy a sok bálványimádó miatt két emberen bosszút álljon.

(Folytatjuk)

UJ KELET *Legújabb hírek*

Borzalmas vihar Brassóban és Buzăuban

Buzău, október 24. Borzalmas orkán pusztított ma éjjel 1 órától reggeli 4 óráig. A kár valóságosan kiszámíthatatlan. Ramnicul Valceával és Bucurestiben a telefon- és táviróösszeköttetés több órára megszakadt.

Egyidejű jelentés szerint Brassóban is óriási erejű vihar pusztított és többmilliónyi kárt okozott. A telefonhuzalok elszakadtak. A bukaresti gyors majdnem kiesik, mert egy táviróoszlop zuhant a vasúti sínekre.

A Román Folyamhajózási társaság Avram Iancu nevű hajója balesetet szenvedett. Két órán át játékszerűen dobált a hajót a vihar által felkorbácsolt Duna vize. A hajó nekiütdött a Principe Mircea gőzösnek. Mindkét hajó megsérült.

A nagy vihar miatt Kolozsvár és Bucuresti között is megszakadt átmenetileg a távirati és telefonösszeköttetés, aminek következtében a Rador hírszolgálati iroda jelentései is fennakadtak szenvedtek.

Leon Blum a hadiipari termelés felfokozását sürgeti

Párizs, október 24. (Rador). Léon Blum a Populaire hétfő reggeli számában Franciaország ipari mozgósítását sürgeti. Még a 40 óras munkahétnak meg is kellene változnia, a francia ipar mozgósítására akkor is szükség lenne, főleg az aviatika terén. Azon meggyőződését fejezi ki, hogy a munkásság eleget tenné a munkaadóknak megkötésére és megfárasztására vonatkozó felhívásnak. Egyidejűleg be kell vezetni a nyersanyag-ellenőrzést is, e téren követni kell Németország példáját.

Német-litván megnemlámadási egyezmény készül

Párizs, október 24. (Rador). A Le Figaro írja, hogy Litvánia látszólag kész bizonyos engedelményeket tenni a memeli német pártnak, hogy minden helyrehozhatatlan akciónak elejét vegye. Másrészt Lengyelország és Litvánia között megemlámadási szerződést fognak kötni.

Halálos ítéletek az alsónémeti arzenes gyilkossági bűnperben

Budapest, október 24. A törvényszék hétfőn hozott ítéletet az alsónémeti arzenes gyilkossági bűnperben. A vádlottak közül Fazekas Pált, mint tettest, S. Nagy Menyhértet, Varga Józsefnek és ifjú Borbély Miklóst, mint felbujtókat mondták ki bűnösöknek. A törvényszék Fazekas Pált, S. Nagy Menyhértet és Borbély Miklóst kötéltől halálra, Varga Józsefnek pedig életfogytiglani fegyházra ítélte.

Kizárják a zsidó újságírókat az olasz újságírókamarákból?

Róma, október 24. A toscanai újságírók egyesülete határozaton kérte (az összes zsidó újságíróknak az újságírókamarákból való kizárását). Ugyanakkor felszólították a kiadókat, hogy zsidó munkatársaktól ne vegyenek át cikkeket. Alkotólag a kormány is magáévá tette a toscanai újságírók egyesületének határozatát és közelebbről kimondja a zsidó újságíróknak a kamarákból való kizárását.

Iamandi igazságügyminiszter:

„Ami volt, az nem lesz többé“

A kisebbségekkel való békés együttműködés elvét hangsúlyozta és az intrikusok mesterkedéseit kárhóztalta cernauti beszédében az igazságügyminiszter

Bucuresti, október 24. Lapunk más helyén közöljük Iamandi igazságügyminiszter nagyjelentésű cernauti beszédének főbb részeit. A fővárosi sajtó teljes terjedelmében közli a beszédet, amelyből még az alábbi részleteket emeljük ki:

— A nemzeti kormány uralomra kerülése óta az új alkotmány értelmében mélyreható reformokat fektettünk le és az általános bajok orvoslásához fogtunk. A belső rendet és az állam autoritását helyreállítottuk olyan szilárdsággal és gyorsasággal, amelyet az utolsó tíz esztendő alatt egyetlen kormány sem tudott felmutatni. Persze nem léptünk fel azzal az ábrándos ígérettel, hogy nyolchónapos kormányzás alatt az égi boldogságot varázsoljuk Románia földjére. De új fejezet nyílt meg az ország életében és ez a mű végrehajtás alatt áll.

— A megkezdett mű folytatásának megszakadása csak valamilyen teljes összeomlás esetén következhetne be. Gáncokat csak azok vetnek utunk elé, akik semmilyen munkával nem járulnak hozzá az ország konszolidációjához és akiknek javarészt viselőik

kell a felelősséget a február 10-e előtti összeomlásért. A múlt rendszeréhez való visszatérés semmilyen formában nem lehetséges többé. Kérdezem: vajon elfelejtették-e már a február 10-iki vezérvagyas gyórt? Azt hiszik talán, hogy vissza lehet térni oda, ahol állottunk? Tévednek azok, akik csak átmenetinek tekintik azokat az alkotásokat, amelyeket tíz hónap óta teremtettünk. És ugyancsak csalódnak azok, akik azt hiszik, hogy a legelső figyelmeztetésre megállhat ez a folyamat. Azoknak a figyelmeztetésre, akiknek közéleti tevékenysége általában negatív tevékenységben állott és akiket ma néhány ember követ csupán, akik nem hallják és nem látják az események szédületes menetét és ugyancsak nem hallják a történelmi óra egyre parancsoló hívását.

— Vagy azt képzik talán, hogy a mai kormány egyszerű zsirálónak a kormány? Ezek a kísérletek nem érdekelnek bennünket, mert teljes bukásra vannak ítélve. De mert ezek a hírek elterjedtek s mert a közvéleményben tájékozatlanságot váltanak ki, le akarom szögezni, hogy ami február 10-ig volt, soha többé nem térhet vissza. Meg fogjuk valósítani az összes alapvető törvényeket, amelyeket az alkotmány előír. Meg fogjuk kezdeni

a politikai élet újjászervezését és a nemzetnek egy olyan fegyelmzett szabadságot biztosítani, amelyet az állam érdekében használhatunk fel. Ma, midőn a demokratikus és totalitárius államok politikai élete leegyszeresedik és a nemzetek kollektív megszervezésének elvét tartják szem előtt, Romániának sem lehet többé a felesleges viták és bomlasztó intrikák rendszerét fenntartani.

A szociális harmonizáció rendszerét akarjuk megteremtíteni, amelyben a munka az egyetlen jogforrás, Békés együttműködés akarunk az ország összes polgárával, a kisebbségek jogainak tiszteltetésével tartózkodni, de az állammal szembeni összes kötelességeik teljesítése mellett. Mert az állam egysége és integritása oldhatatlan és érintetlen. Biztosítani akarjuk az autocrón elemek vezető szerepét az állam érdekében, minden téren megadva számukra az elsőbbséget. De ezt úgy akarjuk elérni, hogy bárkit is megkötöztünk. Semmilyen kétségünk nem lehet aziránt: győzelmiük teljes és döntő lesz.

Cseh-Máramarosnak Romániához való csatolását kérik az ottlakó románok

Népes küldöttség Máramaros megye prefektusánál

Sighet, október 24. Vasárnap ezredezt, máramarosmegyei prefektust tegnap a cseh-máramarosi románság népes küldöttsége kereste fel. A küldöttség tagjai a prefektusnak memorandum-másolatot nyújtották át, amelynek eredetijét Ofel-ségének küldötték el. A memorandumban elmondják, hogy a Tiszán túl lakó és kompakt tömegben élő huszezer román

azt kívánja, hogy ezt a területet csatolják Romániához. Eddig hűséges állampolgárai voltak Csehszlovákiának, — hangzik a memorandum. — Most azonban, amikor hovatartozásunk felől kell döntenünk, azon óhajunknak adunk kifejezést, hogy ne csak lélekben tartozunk Romániához, hanem valóságban is.

Átszervezték az angol kormányt

A szerdai angol minisztertanács dönt az angol-olasz egyezmény életbeléptetéséről

London, október 24. (Rador). A Timeshez intézett nyílt-levelében, lord Allen of Hurtwood együttműködésre szólítja fel az Egyesült Államokat új Népszövetség létrehozása érdekében. Lord Allen szerint a világbékét és a nemzetközi rendet csak úgy lehet biztosítani, ha az Egyesült Államok is leülnek a tárgyalóasztalhoz. E célból szükség van arra, hogy a népszövetségi alapokmányt olyképpen módosítsák, hogy az Egyesült Államok csatlakozása is lehetővé váljon.

London, október 24. (Rador). A Reuter jelentései, hogy politikai körökben kitartóan arról beszélnek, miszerint Devonshire herceget, a jelenlegi gyarmatügyi államtitkárt, ezen minisztérium élére fogják kinevezni, Margesson kapitányt haditen-gerézett miniszterré neveznék ki.

London, október 24. (Rador). A szerdai minisztertanácsban megvitatják az olasz-angol egyezmény gyakorlati keresztülvitelének kérdését. Ha a kormány tagjai arra a következtetésre jutnak, hogy az adott körülmények lehetővé teszik az egyezmény életbeléptetését, úgy Olaszországgal megállapodnak annak időpontjában. Ezelőtt azonban a parlamentnek módot nyújtanak az egész kérdés megvitatására, amire Chamberlain határozott ígéretet tett a Háznak.

Betöltötték az angol kormány megüresedett miniszteri tárcáit Londonból jelentik, hogy Chamberlain miniszterelnök ma visszatért Londonba és nyomban hozzálátott a megüresedett miniszteri tárcák betöltéséhez. A Devonshire herceget, a jelenlegi dominium államtitkárt, az

elhunyt Stanley helyébe miniszterré nevezték ki. A lemondott Doff Cooper helyébe két politikus kombinálnak a tengerügyi hivatal első lordjává: Enam Wallace pénzügyi államtitkárt és Morgesont, a kormánypárt főszócskát.

A lösztergyi minisztérium létesítését még nem döntötték el. Wuckmaster a lordok házában tagja, az általános hadkötelezettség bevezetését indítványozta. Wuckmaster arra szólította fel a lordok házát, hogy a legutóbbi eseményekre való tekintettel a hadierővel vezessék be a kötelező nemzeti szolgálatot.

Miniszteri értekezlet Londonban a Palesztina-kérdésről London, október 24. Chamberlain elnödségével miniszteri értekezlet volt Londonban, amelyen Hoare belügyminiszter, Insipik nemzetvédelmi, Macdonald gyarmatügyi és Elliot egészségügyi miniszterek vettek részt. Hír szerint a palesztinai kérdéssel tanácskoztak

Önként jelentkezett a rendőrségen egy elítélt volt képviselő

Sighet, október 24. A szigeti rendőrségen tegnap önként jelentkezett Nicusor Grau volt putnamegyei nemzeti parasztpárti képviselő, akit néhány hónappal ezelőtt felforgató tartalmu röpíratok terjesztése miatt távollétben egy évi börtönrre ítélt a brassói katonai törvényszék. Nicusort nem sikerült letartóztatni, mert ismeretlen helyre távozott.

A rendőrségen Nicusor tegnap elmondotta, hogy hónapokig Csehszlovákiában bolyongott, de már nem bírta az éhezést és elhatározta, hogy önként jelentkezik.

Budapest nem reméli már a közös magyar-lengyel határt

Budapest, október 24. (Rador). Az Havas jelentése szerint a csehszlovák javaslat 80 százalékban elégti ki a magyarok terheit és 75 százalékban etnikai igényeit. Ugy látzik azonban, hogy Budapest nem reménykedik többé a közös magyar-lengyel határban.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMÁSA

BUN DE IMPRIMAT

STERN-féle orf. kóser vendéglő Oradeán

אָרַדֵּאָן שְׂטֵרן

Str. N. Iorga (volt Zöldá uca) 19. Országos hírlap kiadó konyha, szolid árak, figyelmes kiszolgálás.

Transilvania vezető étterme, az utolsó közönség kedvezo találkozóhelye. Lakodalmakra és bankettekre külön nagyterem.

Taxa paktóli No. 2447
16. Telefo Havonta 600.
Földre: 1600.
Hírdetés: „UJ KELET”
baneti
ja. Okto
karrá sa

Az u
és a

Tegnap
vük azt a
Károly ki
tokat bez
nek hatal
szágon.
„Mégál
hogy had
lett is, fe
Minden
lanat. Le
ban vagy
hadsereg

ben és
bizalom
A na
tel és
mány é
ma fol
tökelete
Páles
uralkod
vencsük
de a z
amelye
nem té
megál
nyára
vetni,
nagy
hazafia
„gyors
lással”

Ez a
Britan
zére
Román
rodalon
fel kor
gálat
aviatiki
sét.
Rom
és le
schluss
a köz
ezrede
elhatár
nia sz
tézésé
azonba
nia vé
és hí
kodik.
nézini
richi
előtt
vetkez

„Jé
azonb
katon
késze
ma”.
Füg
pessz
nlána
Enne
nélm